"KOVA"
229 N. 6th Street, Philadelphia, Pa.
Savaitinis laikraštis. Leidžiamas Liet. Soc. S. Am.
(Inkorporuota Balandžio 28, 1908 m.)
Prenumerata: Metams į visas dalis svieto $2.00
Pusei metų $1.00
Redaktorius ..... J. B. Smelstorius
Administratorius ..... V. Yakštis.

KOVA

The Lithuanian Weekly
"KOVA"
Published every Friday by
The Lithuanian Socialist Federation of America.
Yearly subscription: In all parts of the world $2.00.
Advertising rates on application.
J. B. Smelstorius, Editor. V. Yakstis, Manager.
All comunications should be addressed to:
"KOVA"
229 N. 6th Street, Philadelphia, Pa.

VISŲ ŠALIŲ DARBININKAI, VIENYKITĖS! Organas Lietuvių Socijalistų Sąjungos Amerikoje JŲS NIEKO NEPRALAIMĖSIT, TIK RETĖŽIUS!

No. 33 LITHUANIAN TYPOGRAPHICAL UNION OF AMERICA L.T.S.A. 105 PHILADELPHIA, Pa. 13 d. Rugpjučio (August), 1915 m. Metas XI
Second Class Matter May 17, 1905, at the Post Office at Philadelphia, Pa.
Telefonas Keystone, Main 29-58

RUSAI MANO APLEISTI KAUNĄ

Bayonnės Ligonbutis Apiplėšia Straikierius

Bayonne, N. J. — Mušeikų sužeisti straikeriai turi užsimokėti ne tiktai už ligonbutį, bet ir už ligonbučio vežimą-ambulansą.

Lietuvis straikerius Juozas Urnežius buvo sužeistas revolverio kulka kojon. Sužeistasis ilgai gatvėje ištysojo be daktaro pagalbos. O kai esti kiek nors sužeistas policistas ar kompanijos mušeika ar šnipas, — tuojaus atskamba ligonbučio ambulansas su pagalba.

Ligonbučio taisyklės rodo, kad bėdini ligoniai ir sužeisti butų gydomi dykai. Jei kas išgali, tai užsimoka tiktai už valgį.

Bet kitaip elgiamasi su straikeriais. Urnežiui neėmė kulkos iš kojos, pakol jis neužsimokėjo $15.00. Jis pinigų neturėjo. Užsimokėjo tik tada, kada geri žmonės suaukavo. Tada tik ir operaciją jam padarė. Jam parokavo net $1.50 už ligonbučio vežimą ir $5.00 už X spindulių egzaminavimą.

The New York Call atspausdino ligonbučio bilą.

Ar reikia šuniškesnio apsiėjimo su darbininku.

KAPITALISTAI DĖKOJA STRAIKLAUŽIUI ŠERIFUI.

Bayonne, N. J. — Šerifas Kinkead, kuris sulaužė žibalo darbininkų straiką, gavo padėkos laišką nuo bankieriaus Bayne. Bankierius turi artimus ryšius su Rockefellerio bizniu. Laiškas skamba šiaip:

"Brangus Pone Kinkead— Pastaruoju laiku aš gavau jusų pranešimą (bei laišką). Aš pasakiau savo draugams, esantiems greta manęs (26 Broadway), kad jie Jums tikrai kalti dėkingumo už straiko sulaužymą, kaip kad, deja, to dėkingumo kaltos visos karinės dirbtuvės, kurių likimas svyravo, pakol Jųs neuždavėte straikeriams apopleksinio smugio ir privertėte juos paimti atidon pirmąjį sudavimą. Aš Jus užtikrinu, jog Jųs nebusite užmiršti, kada pasitaikys atsakoma proga". Ta proga pasitaikys, kada šerifas kandidatuos į gubernatorius. Tuomet kapitalistai pils pinigus, kad jis butų išrinktas.

$4,500,000 ADVOKATO UŽMOKESTIS.

New York. — Advokatas Untermeyer gavo $4,500,000 už suorganizavimą Bethlehem Plieno kompanijos.

PALIKO KUNIGUI $15,000,000

Pittsburgh, Pa. — Mirdami Australijoj ir Bolivijoj kun. Wm. Grahamo giminės paliko jam $15,000,000 turto. Bet senas kunigas nuo jo atsisakė. pavedė savo giminėms.

B. MONTVIDAS PAKARTAS.

Westersfield, Conn. — Vietos kalėjime 7 rugpj. išryto pakartas Bernardas Montvidas. Jį teismas buvo atradęs kaltu kun Žebrio ir jo gaspadinės nužudyme. Bernardas iki pat pakorimo gynėsi esąs nekaltas toj žmogžudystėje.

8 DARBININKŲ VADOVAI PALEISTI PO $135,000 KAUCIJOS.

New York. — Paleido iš kalėjimo ant kaucijos aštuonius tarptautinės unijos ir švarkų siuvėjų vadovus. Kiekvienas padėtas po $15,000—$20,000 kaucijos. Išviso kaucijos pasidaro $135,000. Jie išsėdėjo kalėjime 14 savaičių. Buvo kaltinami žmogžudystėje. Mat, siuvėjų straiko riaušėse buvo užmušta viena ypata, nors kaltinamiejie nieko bendra su užmušimu neturėjo.

PUIKIAUSIAS AMERIKOS DERLIUS.

Washington. — Žemdirbystės Skyrius apskailtiuoja, kad šios vasaros derlius busiąs nepaprastai didelis. Vienų kviečių užaugsią už $1,000,000,000. Kornų busią 3,000,000,000 bušelių $2,500,000,000 vertės. Rugiai, bulvės ir ryžiai puikiai atrodo. Žodžiu, dar tokio kupino derliaus Amerikoj niekad nebuvo.

Bet pragyvenimo brangenybė vistiek kils.

17,000 SIUVĖJŲ STRAIKUOSIĄ.

New York. — Rengiasi straikuoti 17,000 siuvėjų, gaminančių turtuolėms brangias drapanas. Reikalauja algos pakėlimo.

ZEPPELINAI UŽMUŠĖ 14.

Vokiečių Zeppelino orlaiviai vėl aplankė Angliją. Šiuo kart bombomis užmušė 14 ypatų.

SAVISTOVI LENKIJA.

Berlinas. — Valdiškuose rateliuose kalbamasi duoti Lenkijai visišką savistovybę.

ŠIAULIAI.

Birželio 17 d. atvežta iš Šiaulių į Mintaujos miesto ligoninę 3 sužeistos moters. Į sugriautą, sulyg "Sads" žodžių, Šiaulių miestą vokiečiai vėl pradėję leisti savo milžiniškus "čemodanus"; vienas jųjų nukrito palei pačią bažnyčią. Moters tuo kart ėjusios iš bažnyčios namon, ir į tris pataikiusios skeveldros; vienai sužeista galva, o dviem kojos.

GRIŠKABUDIS.

Suvalkų gub. Čia vokiečiai šeimininkauja. Bažnytkaimyj visur netvarka, langai išdaužyti. Daug namų sudeginta. Bažnyčia apdraskyta. Laukuose javai išmindžioti, tvoros išlaužytos.

Koks bus Jubilėjinis „Kovos" numeris?

"Kovos" jubilėjiniame numeryje tilps garsiausių musų socialistų straipsniai. Jame rašys drgg. J. Baltrušaitis, "Dilgėlių" Redaktorius; P. Grigaitis, "Naujienų" Redaktorius (jeigu nebus tam didelių kliučių); St. Michelsonas, "Keleivio" Redaktorius; L. Pruseika, "Laisvės" Redaktorius; V. Kapsukas, "Socialdemokrato" Redaktorius; Čerkevičius, "Rankpelnio" Redaktorius; St. Strazdas, atsižymėjęs musų poeta. Turime gražių eilių musų vėlesniųjų poetų: Varduno, Merkynės Vaidylos ir kt.

Turime dar straipsnius drg J. P. Raulinaičio, A. Petračio, J. Ramanausko. Rašo Did. Britanijos Draugai, Alena Kuršaičiutė, J. V. Stasiulevičius, Senas Vincas ir daugelis kitų. Užkvietėme ką nors parašyti "Laisvės" Bendrovės pirmininką J. Neviacką, V. Paukštį, C. A. Hermaną, drgę M. M. Rice-Herman, J. Šukį, J. S. Pruselaitį, J. V. Staliorait, J. Bekampį, Žuravlį, A. Žymontą, buvusį "Kovos" Administratorių, Stankevičių ir daug kitų. Be abejonės, visi jie po šiek-tiek prisidės prie musų jubilėjinio numerio papuošimo.

Bus toks įvairus ir žingeidus numeris, kokio dar nesate matę.

Tilps paveikslai visų daugiau pasidarbavusių Sąjungai veikėjų.

5,290,000 UŽMUŠTŲ KARĖJE IKI 31 D. GEGUŽĖS.

Nuo Europos karės pradžios iki gegužės 31 d. buvo sekamo kareivių nuostoliai, sulig Francijos karės ministerijos pranešimo:

	Užmuštų	Sužeistų	Belaisvių	Viso
Francija	460,000	660,000	180,000	1,300,000
Anglija	181,000	200,000	90,000	471,000
Belgija	49,000	49,000	15,000	113,000
Rusija	1,250,000	1,680,000	850,000	3,780,000
Vokietija	1,630,000	1,880,000	490,000	4,000,000
Austrija	1,610,000	1,865,000	910,000	4,385,000
Turkija	110,000	144,000	95,000	349,000
Išviso	5,290,000	6,478,000	2,630,000	14,398,000

Tat daugiausiai kareivių prarado Austrija. Palyginamai su gyventojų skaičiumi belgai neteko daugiausia kareivių. Vienais užmuštaisiais butų buvę galima apgyvendint tokią šalį, kaip Švedija. Pastebėtiniausias dalykas šioj karėje yra šis: mažne tiek-pat užmušta, kaip ir sužeista; gi pirmesnėsiose karėse išeidavo po keturius-penkius sužeistus ant kiekvieno užmušto.

KOVARSKAS, KURKLIAI, ANYKŠČIAI IR BIRŽIAI VOKIEČIŲ PAIMTI.

Vokiečiai atėmė iš rusų Kovarsko ir Kurklių miestelius. Į rytus nuo Panevėžio ir Ukmergės rusai vis traukiasi atgal.

Vokiečiai sumušė rusus ties Anykščiais ir Biržiais. Suėmė 2225 rusų belaisvėn.

KRUOPIAI.

Šiaul. apsk. Sunkus atėjo laikai. Pripludo begalo daug pabėgėlių. Niekas jais nesirupina. Vietos žmonės netur kuo jiems pagelbėti. Vasaros sausuma naikina visą žmogaus prakaitu aplietą darbą, viskas džiuva. Vokiečiai, atėję, atėmė arklius, karves išpylė avižas. Dabar mažne kasdien reikia važiuoti į stuikas.

350,000 VOKIEČIŲ LIETUVOJ.

Gen. von Buelowo armija Lietuvoj ir Latvijoj siekia 350,000 kareivių.

Vokiečiai užėmė miestą Ekau į pietus nuo Rygos. Jie eina vis tolyn ir tolyn į rytus nuo Ukmergės ir Panevėžio, kurie jau kelias savaitės kaip vokiečių paimti.

14,000 RUSŲ BELAISVIŲ DVIEM DIENOM.

Į dvi dieni nuo 6 iki 8 rugpjučio vokiečiai suėmė 14,000 rusų belaisvėn. Vokiečiams pakliuvo šešios kanuolės ir 69 kulkasvaidžiai.

DAR 600,000 RUSŲ KAREIVIŲ.

Rusija siunčia dar 600,000 jaunų kareivių prieš austro-vokiečius.

STEBĖTINAS VAISTAS SUŽEISTIEMSIEMS.

Paryžius. — Daktaras Alexis Carrel, New Yorko Rockefellerio Instituto Medikaliams Bandymams narys, išrado vaistus, kurie neleidžia žaizdoms plėtotis — "vietrytis". Sakoma, kad prie žinomojo antiseptiko (bakterijoms naikinti vaisto) kalkių hypochlorito jis pridėjęs kalkių karbonato ir borinės rugšties.

RUMANIJA NELEIDŽIA VOKIEČIŲ GINKLŲ PER SAVO ŠALĮ.

Milanas. — Rumanija atsisako praleisti per savo žemę gabenamus turkams vokiečių ginklus ir amuniciją. Už tokį praleidimą vokiečiai siulė Rumanijai 36 batarėjas artilerijos su amunicija ir 2,000,000 svarų dygliuotų vėlų. Rumanija pasiulymo nepriimanti.

Anglų povandeninis laivas nuskandino turtų karės laivą Kheyr-Ed-Din Barbarossa.

BELGŲ STRAIKAS.

Havre, Francija. — Mons apskrityj sustraikavo belgai angliakasiai. Riaušėse, kurios kilo delei gyvenimo produktų brangumo, užmušta 2 vokiečių kareivių. Kareiviai nušovė 10 žmonių.

Vokiečiai Bombarduoja Kauną. Varšava Puolė.

VOKIEČIAI BOMBARDUOJA KAUNĄ.

Tvirtovė kritiškame padėjime.

Vokiečiai iš trijų pusių bombarduoja Kauno tvirtovę. Vis veikliau pradeda bombarduoti tvirtovę Ossowiecą ir Lomžą. Prie Kauno vokiečiai suėmė 43[illegible] rusus belaisvėn ir 8 kulkasvaidžius.

Gyventojai apleido Kauną. Sakoma, kad Kaunas ilgai neišsilaikys prieš vokiečius. Vokiečiai yra jau už 75 mylių į rytus nuo Kauno; už Ukmergės Ko gero, vokiečiai atims rusams Vilniaus-Rygos geležinkelį ir užeis rusams, ginantiems Kauną už akių iš rytų pusės. Norint Kauno armiją išgelbėti, gali rusams prisieit bėgti, kaip kad nuo Varšavos.

RUSAI ATMUŠĖ VOKIEČIŲ LAIVYNĄ NUO RYGOS.

Petrograd. — Devyni vokiečių šarvuočiai, dvylika skraiduolių ir didelis skaičius torpedinių laivų atakavo įėjimą į Rygos Įlanką. Rusai juos visur atmušė. Vienas vok. šarvuotlaivis ir du torpediniu laivu liko sužeisti.

VOKIETIJA JIEŠKO TAIKOS SU RUSIJA.

Petrogrado laikraščiai rašo, kad Vokietija pasisiulė taikytis su Rusija per Danijos karalių. Vokietija norėtų pasilikti vakarinę Lenkijos dalį, o rusams užleistų Galiciją. Rusų valdžia griežtai atsisakiusi dabar apie taiką kalbėti.

RYGA PULS.

Rygos puolimas — tai artimos ateities dalykas. Rusai bando atsilaikyti prieš vokiečius palei upę Mussą, bet rusų pozicijos čia silpnos. Upė Dauguva galėtų suturėti vokiečius. Bet Ryga guli abiem pusėm Daugavos. Gen. Buelowo armija pasiekė jau upę Missa. Rygos gatvės užtaisytos minomis del vokiečių. Šimtais tukstančių žmonės iš visos Latvijos traukia Rygon. Pilni laukai arklių ir galvijų. Juos atsivarė pabėgėliai nuo vokiečių. Pabėgėliams stoka duonos.

LENKAI SVEIKINO VOKIEČIUS.

Berlinas. — Lenkai su džiaugsmu susitiko įžengiančius Varšavon vokiečius. Gatvės buvo išpuoštos vėliavomis. Miesto gyvenimas pradėjęs normaliai eiti tuoj po vokiečių atvykimui.

ŠVEDIJA KARIAUS SU RUSIJA?

Švedija — rusams dieglys po šonu. Jau ne dabar rusai tėmija nedraugišką švedų atsinešimą į rusus. Švedams norėtųsi atsiimti iš Rusijos Finlandiją.

VARŠAVA PAIMTA; RUSŲ ARMIJA IŠGELBĖTA.

Vokiečiai užėmė Varšavą. Pirmiausia Varšavon prasilaužė bavarai. Svarbiausias vokiečių tikslas buvo užeiti iš užpakalio rusų Varšavos armijai ir jąją suimti arba bėgantiems iš Varšavos rusams už akių užbėgti. Tas padaryti vokiečiams nepavyko. Rusai išgelbėjo savo armiją, kuri ir traukiasi linkui Brest-Litovsk tvirtovės.

Pirm užleisiant vokiečiams Varšavą, rusai iškraustė iš miesto beveik visą savo amuniciją, ginklus, fabrikų mašineriją, maistą ir drapanas.

Kaizeris su savo pačia rengiasi iškilmingai įžengti Varšavon.

AUSTRAI PAĖMĖ IVANGORODĄ.

Austro-vokiečiai užėmė tvirtą drutvietę Ivangorodą. Rusai į pietus nuo Varšavos visur tapo pervaryti per upę Vistulą. Austrai suėmė 8000 rusų belaisvėn ir įtužusiai vejasi rusus, kurie bėga linkui Brest-Litovsko.

Lubartow ir Miechow linijos mušiuose austrai perkirto rusų liniją. Suėmė 6000 rusų.

PRAGA AUSTRO-VOKIEČIŲ RANKOSE.

Austro-vokiečiai atėmė iš rusų Varšavos priemiestį Pragą, kur yra didelė geležinkelių stotis.

RUSAI NETENKA NOVOGEORGIEVSKO FORTŲ.

Berlinas. — Gen. von Mackenseno armija paėmė fortą Serock prie upės Bugo intakos, taipgi atėmė rusams kelius Novogeorgievsko fortus.

RUSŲ DINGO 3,500,000.

Rusų šoviniai užtaisyti šiukšlėmis.

Londonas. — Apskaitliuojama, kad rusai šioj karėj turėjo nuostolių 3,500,000 kareivių užmuštų, sužeistų ir paimtų belaisvėn.

Daugybė rusų šovinių pripiltą šiukšlių vieton parako. Tai esąs darbas vokiečių agentų rusų amunicijos dirbtuvėse.

VOKIEČIAI GEIDŽIA VARŠAVOS-PETROGRADO GELĖŽINKELIO.

Vokiečiai nori greitai paimti Kauno ir Ossowieco tvirtoves. Tada jie galėtų užimti geležinkelį, einantį nuo Varšavos per Vilnių ir Dvinską į Petrogradą.

PASKIAUSIOS ŽINIOS.

Austro-vokiečiai paėmė rusų tvirtovę Lomžą.

Amerika pasiuntė du karės laivu Mexikon. Bijomasi karės su Mexiko.

Rusai atmuša vokiečius nuo Rygos.

REDAKCIJOS STRAIPSNIAI

Sensacija ir Tikrenybē.

Kam teko prasidējus Europos karei skaityti rusiškus bei Lietuvoj einančius lietuvių laikraščius, ypač "Rygos Naujienas" ir jų mēnesinį priedą "Botagas", tam nebus keista ta žmonių baimē, kokią juose sukēlē "žinios apie vokiečius"...

Sulyginus tas "žinias" su kitoj vietoj šiame numeryje tilpstančio laiško turiniu, rašytu vieno Lietuvos valstiečio, patekusio vokiečių nelaisvēn, mąstančiam žmogui nesunku bus išvesti teisybę apie tą žmonių baimę, suprasti kas ir delko ją žmonēse taip kēlē ir dar tebekelia.

Didžiuma nuo karēs lauko pabēgusiųjų žmonių žino apie karēs baisenybes tik iš laikraščių sensacijų, iš pliauškalų srutų, iš pasakų, sutveriamų gatvēse. Iš užgirdžiusiųjų apie vokiečių žiaurumus tamsiųjų žmonių mažai kas pataiko atskirti teisybę nuo melo, sensacijinę perfidiją nuo tikrenybēs. Pasakos ir pliauškalai, išsiperiantie filisterijos smegenyse, žmonių baimēs ir instinktų jausmus pakelia iki augščiausio laipsnio. Gatvinis vēplumas tamsiems žmonelēms pasidarē vienintēliu rodininku ir patarēju, nes visus tokius laikraščius, kurie saugotų žmones nuo apkvaišimo, kurie pasakytų žmonēms teisybę — caro valdžia tuojaus uždarē. Žmonių didžiuma likosi be nuovokos; pasiliko kaipi kad kaimynē avių, kurią menkiausias subruzdimas įveda į baimēs pašēlimą, varantį apjakintus į neišvengtiną prapultį.

Tais kvailumo instinktais, bailumo ir sensacijos geidimo jausmais taip ir žaidē visokie carizmo ir bažnyčios atstovai. Suprantama, kad tokiose apystovose iki plačiausių rybų išvystyta žmonių baimē paverčia žmogų į išgązdintą briedį, besibaidantį nuosavų šuolių ir patrakime apakusį, nežinantį kur ir delko jis bēga. Vis tai sąlygos, kurios didžiumą musų žmonelių išvarē iš jų namų; pabēgo, kad išmaldomis gyventi. Tarpe tų nemaža rasis ir tokių, kurie neverčiami "karēs baisenybių" paliko ukį ir namus ir atsidavē pabēgēlius globējančių komitetų malonei. Jeigu tokių pasiklaustum apie priežastis, del kurių pabēgo iš savo namų, jie visi atsakys, kad "pasakota jiems, jog vokiečiai atēję iškers ir kitokių baisenybių jiems pridarysią". — Tai bus gal tikriausias turinys išaiškinimo to, kas yra... Bet jau yra ir blogo neatitaisysi.

Lietuvių Draugijos nukentējusiems del karēs gyventojams agronomijos ir teisių pagelbai teikti atsišaukime į Lietuvos Visuomenę sakoma: "pusē Lietuvos guli išgriauta, kita gi pusē bailiai dairosi ir kasdien laukia nelaimei užgriuvant. — Antroje pusēje, karēs dar nepaliestoje, žmonēs gyvena kaip sustingę, žemē dirbama lyg svetima butų, ukis sustojęs, miestų gyvenimas visai apmiręs, o gyvenimo reikalai vis kaskart sunkesni darosi". Visam tam, beabejo, kalta karē, bet nemažiau kalta ir ta pati anarchija, kokią padarē visoj Lietuvoj ir Lenkijoje valdžia su kunigija. Karēs sunkenybes neša ir Vokietijos gyventojai, tačiaus valdžia pasirupino užlaikyti visą ekonominį gyvenimą normaliame padējime. Rusijos valdžiai, ne Lietuva, ne Lenkija, ne žmonių labas, bet nuveikimas Vokietijos rupējo ir teberupi. Jai toji anarchija, tas žmonių moralis skurdas, tas žmonių sumišimas ir baimē reikalingi, kitaip žmonēs gal susiprastų, kad jiems nēra reikalo ginti tą valdžą, iš kurios nieko kito neturējo ir negali laukti, kaip tik kalējimų, kartuvių, nagaikų, priespaudos ir tyranijos. Valdžiai sunkiame jos padējime kaip tik ir atējo pagelbon kunigija ir musų visuomenēs buržuaziškai-klerikališkoji dalis. Už visus tuos nuostolius, Lietuvai padarytus, nemažesnē atsakomybē puola ir ant jų. Šelpimas klerikalų draugijos musų nuomone akyvaizdoje tos liudnos ir pasibaisētinos ne sensacijos, bet tikrenybēs lyginųsi prisidējimui prie Lietuvos naikinimo.

***

Pirmutinis ir vienintēlis Šiandien budas gelbēti Lietuvą.

Tokiame, kokiame šiandien ji randasi, padējime esant Lietuvos visuomenei drąsiai galima pavadinti **pirmutiniu ir šiandien dar vienintēliu** budu gelbēti Lietuvą yra susitvērimas Lietuvių Draugijos nukentējusiems del karēs gyventojams agronomijos ir teisių pagelbai teikti. Iš žemiau tilpstančio tos draugijos laiško ir iš kitoj vietoj tilpstančio jos atsišaukimo į Lietuvos visuomenę, skaitytojas lengvai supras naudingumą ir butinumą tokios draugijos. Svarba tame, kad draugijos tikslu yra ne tiek šelpimas pabēgēlių, kurių didelē dalis — tai moraliai skurdžiai ir bailiai, pasidavę davatkiškų plepalų ir carizmo agentų sutvertai baimei, kiek **sutvarkymas visų gyvųjų Lietuvos pajiegų musų krašto ukiui atgaivinti**.. Tas darbas privalo rasti sau paramą jeigu ne medžiagišką, tai bent moralę pas kievieną, kas tik yra dar surištu su Lietuvos kraštu.

Amerikos Lietuvių Visuotinas Seimas padarē savo pasižadējimą remti kiekvieną tokį Lietuvos judējimą, kuris veda prie laisvēs ir **gerovēs** to krašto gyventojų. Nors draugija politiškai nemananti veikti, bet jos ekonominis darbas ytin svarbus ypač šiuo metu kada reikalinga visųpirmu atitaisyti tai, ką piktadariškoji karēs ranka sunaikino. Kokius darbus sau užsibriežia draugija ir kokie žmonēs paima darbo tvarkymą į savo rankas matome iš šio jos laiško ir iš jos atsišaukimo.

Gerbiamoji "Kovos" Redakcija!

Gegužēs 22 d. Vilniuje įvyko nauja **Lietuvių Draugija agronomijos ir teisių pagelbai teikti nukentējusiems del karēs gyventojams.**

Draugija, pasistačiusi sau didelį uždavinį atitaisyti karēs sugriautąjį Lietuvos ukį, jieško tam savo darbui plačiausios visuomenēs, ypač gi užjurio brolių, užuojautos ir pagelbos. Tuo tikslu siunčiame šį musų atsišaukimą paskelbti Amerikos lietuvių visuomenei.

Naujoji Draugija nēra veikiančiųjų jau Lietuvoje šelpimo draugijų konkurente, nes jos tikslas ne tiek labdarybē, kiek sutvarkymas visų gyvųjų Lietuvos pajiegų musų krašto ukiui atgaivinti.

Savo darbe Draugija remsis pirmių-pirmiausia vargingaisiais Lietuvos sluogsniais, jō pamatan dedama šelpimosi principo dēsnį. Be to, tas tveriamasai platus ir didis darbas laukia visų Lietuvos žmonių, ypač tų, kurie jaučiasi Lietuvos piliečiais, del to Jos Valdybon įeina du atstovu ir nuo kitataučių — Valst. Tarybos narys Al. Meištavičius (lenkas), Valst. Dumos narys B. Friedmanas (žydas).

Visą Draugijos Valdybą, be minētųjų dviejų kitataučių, susidaro:

Pirmininkas — adv. J. Vileišis, jo pavaduotojas — inž. St. Kairys, sękretorius — agron. J. Kriščiunas, iždininkas — adv. Pel. Bugailiškis; nariai: Myk. Biržiška, "Liet. Žin." ir "Liet. Ukin." B-vēs vedēja Fel. Bortkevičienē, advok. Aug. Janulaitis, Valst. Dumos narys M. Janušekevičius, agron. Vikt. Ruokis, adv. Myk. Sleževičius.

Valdybos kandidatai: d-ras Andr. Domaševičius, Juoz. Paknys, inž. Juoz. Skripkus, A. Zaštovtas.

Revizijos komisija: adv. And. Bulota, El. Kairienē, Em. Venclavičienē ir grafas V. Zubovas (tēvas).

Valdyba.

Vilnius, 26-6-15.

Draugijos sekretorius,
J. Kriščiunas.

***

Už visuotiną galvažudystę Nēra bausmēs.

Žinomasai Amerikos buržuazas-radikalas W. Hearst atsitikus katastrofai ant "Eastland" laivo, savo leidžiamuose laikraščiuose parašē sekantų editorialą, užvardintą "Wholsale Crime is safe Crime", kame sako:

"Jeigu jųs **užmušate vieną žmogų, jus pakaria. Jeigu jųs užmušate tukstančius, jųs liuosas. Jeigu užmušate šimtą tukstančių, jųs esate didvyris.**

"Slocum" laivo **nuskandinimu užmušta septyniolika šimtų žmonių tik delto, kad pasipelnijus keliatą dolerių daugiau.**

"Titanikas" per **ledų** kalnus lēkē, kad **patenkinus godumą vieno žmogaus. Delto užmušta penkiolika šimtų žmonių. Nieks už jų gyvastį nelikosi nubaustu.**

"**Žmonēs tukstančiais sudeginami neapsaugotose nuo ugnies trobose, nuskandinami be jokio paisējimo ir baimēs, kad už tai reikēs atsakyti.**

"Delto yra **valdžia, kad apsaugotų silpnąjį nuo stipresnio prievartos ir išnaudojimų.**

"**Nieks tiek mažai nēra paisomu kaip žuvantis balsuotojas, jei bent žuvusio balsuotojo moteris ir kudikis.**

"**Ar gi ne laikas gyviems balsuojantiems pakeisti tą neatsakomybēs ir nepaisējimo viešpatavimą, įvykdant tokią tvarką, kuri apsaugotų visuomenę?**

"**Jeigu nēsame ganētinai altruistiški, kad rupinties vieni kitais, tai bent bukime, antgalo, ganētinai išmintingi aprupinimui savęs ir savo šeimynos".**

Tai žodžiai buržujo, kurie turi iššaukti gēdos raudonį pas kiekvieną darbo žmonių klesos narį, žinantį, jogei jo kliasos galēje yra tą netikusią tvarką pamainyti, pervedant valdžią iš kapitalistų į darbo žmonių rankas, o sykiu ir visą visuomenei tarnystę paimti į pačios visuomenēs rankas.

Pastaroji "Eastland" laivo katastrofa, prarijusi pusantro tukstančio gyvasčių šiandieninei musiškei valdžiai yra irgi tik juoku. Prezidentas Wilsonas pasiuntē Chicagon ministerį Redfieldą, kad ištyrus kaltybę. Šis gi tarsi tyčiodamasis iš pusantro tukstančio šeimynų skausmo delei žuvusiųjų jų mylimųjų, atsisēdęs puikioje kresēje vienome puikiausiųjų Chicagos hotelių pasišaukē pas save valdiškąjį komisorių ir mandagiai klausia, juokaudamas, ar komisorius jaučiasi kaltu, kad turi žentą, kuris gavo mašinisto vietą ant "Eastland" laivo tik delto, kad komisorius laivo savininkams davē leidimą paimt laivan 2800 pasažierių. Mat joks kitas valdininkas leidimo nedavē, tai šiam pastaramjam prižadējo duoti jo žentui "džabą". Tolesniai tas ponas Redfieldas savo visokią teisingystę pašiepiančiame tardyme pajuokiančiai kaltininko klausia, ar tasai žinojęs ką-nors apie kokio tai genijaus išradimą, buk laivas "Eastland" neturįs gero balasto; — ir kada buvo pats apžiurēt laivą, "ar ant laivo vaikštinējo pasipuošęs fraku ar kitaip, nes visuomenē tai norētų žinoti!"...

Toks tardymas juk yra nieks kitas kaip išjuokimas žmonių skausmo, išjuokimas teisingystēs!

Tokius žmones, kaip Redfieldas, p. Wilsonas paskiria į ministerius, tokius žmones pasiunčia žmogžudystēs priežasčių ištirti. Visai neįstabu, kad ir buržuazijos narys p. Hearst akyvaizdoje tos baisios ironijos pasako: **laikas pakeisti esantį režimą tokia tvarka, kuri apsaugotų visuomenę ir užtikrintų jai teisingystę.**

Tas negalima padaryti be darbininkiškos politiškos partijos. Žmogus darbininkas, kuris gailisi savo politiškai partijai keliato centų į mēnesį privalo ant savo sąžinēs pasiimti dalį atsakomybēs už tas piktadarystes, kokias kapitalui leidžiama liuosai daryti, nes jo rankose įstatymai, policija ir kariuomenē. Žmogus, kuris nesirupina palikti piliečiu ir apginti save nuo kapitalo žvēriško neprisotinamo godumo — negali skaityti save prie išmintingų žmonių!

Ekonominēs ir historinēs priežastįs kaltos socialistų nesutikimo su unijistais.

Praeitame numeryje tilpo drg. Chest. Wrighto straipsnis apie atsišalinimą unijų nuo socialistų. Jis nurodinējo, jog švelnesnis apsiējimas su unijistais galētų juos palenkti prie socialistų. Dabar dedame drg. Al. Lee'o nuomonę tame dalyke. Jis pradeda:

"Aš iš širdies sutinku su Chesterio Wrighto straipsnio tikslu. Per daugelį metų aš prie kiekvienos progos bandžiau nurodinēti, kad mes, socialistai, kalti už atsišalinimą tarp politiškojo ir industrialinio darbininkų judējimo sparnų, tojo pragaištingojo ir nenormališkojo atsišalinimo. Aš tikiu, kad ant musų gula moralē atsakomybē, nurodanti, jog mes turime padaryti tam galą. Aš tikiu, kad mes privalome tai atlikti, jeigu norime, kad musų partija augtų ir pildytų savo historinę misiją (pasiutinystę). Aš tikiu, kad mes galime tai padaryti, jeigu tiktai mes rimtai pasiryžšime".

Toliau drg. Algernon Lee išvadžioja: Jeigu butų verta kaltinti ypatas už atskyrimą Socialistų Partijos nuo darbo unijų, tai galima butų rasti šimtus, net tukstančius, kaltininkų, kaip iš socialistų, taip ir iš unijistų pusēs. Per kokią keturiasdešimt metų vieni atitraukinējo unijas nuo partijos, kiti partiją nuo unijų. Kai-kurie jų gali taip darē iš užvydo arba ypatiškos naudos ar tuščios garbēs geidimo. Didžiuma gi jų veikē, be abejo, gerais tikslais, bet jiems truko platesnių pažiurų ir sveikesnio protavimo.

Bet neapsimoka kalčią skirstinēti praeities veikējams. Pamate visų klaidų, kokias padarē socialistai—unijų priešai, ir kokias padarē unijistai—socialistų priešai, guli historiškos ir ekonominēs priežastįs. Jąsias, bent iš dalies, išaiškino toki rašytojai, kaip Morris Hillquit, Hunter ir Schlueter. Tų priežasčių net aplamai negalima išdēstyti šiame trumpame straipsnelyj. Didžiuma tų priežasčių, beveik visos, dabar jau nustojo veikusios. Bet mes dar nenusikratēme jų blogų pasekmių, savitarpinēs neapykantos ir neužsitikējimo, kuriuos josios mums paliko. Betgi tai yra šios dienos užduotis tų pasekmių nusikratyti, dabartyje, gyventi delei ateities ir užmegzti normalius ryšius su pasiliuosuojamuoju darbininkų kliasos judējimu.

Mes, socialistai, esame giliau apsipažinę su ekonominiais, politiškais ir draugijiniais klausimais, negu tie, kurie nēra socialistais. Todēl tai ir musų pareiga yra taisyti ir savo ir musų priešų klaidas su pakanta, su atleidimu, su prielankumu.

Amerikos socialistai pradējo taisyti sąvo klaidas šešioliką metų atgal. Tada jie atmetē socialistų darbo partijos klaidas. Atmetē unijų ardymo taktiką. Laike tuomet buvusio didžiojo angliakasių staiko pradējo veikliai darbuotis, idant organizuoti darbininkai laimētų savo ekonomines kovas. Nuo to meto, nors palengva, bet nepaliaujančiai politiškas ir ekonominis darbininkų judējimas sueina vis didesnēn ir didesnēn artimybēn. Vis didesnis ir didesnis unijistų skaitlius pradeda išpažinti socialistų principus. Kasmet vis daugiau ir daugiau tautinių ir tarptautinių unijų papuola po progresivesniųjų elementų intaka, o tai reiškia, kad unijos nuolatai artinasi prie socialistų pozicijos. To fakto patvirtinimui, rodos, užtektų priminti tokias dideles darbininkų organizacijas, kaip United Mine Workers, International Association of Machinists, Cigar Makers' International Union, International Ladies' Garment Workers' Union, Wisconsino ir Pennsylvanijos valstybių Darbo Federacijas. Galima butų priskaityti dar tiek ir tiek darbininkų unijų, kur viešpatauja socialistų intaka.

Pati gi Amerikos Darbo Federacija yra dar atsilikusi užpakalyje; ji dar nepasivijo pirmeiviškesniųjų savo dalių. Bet kada didžiuma organizacijų, sudarančių tą Federaciją, susocialistēs, tai ir pati Federacija, kaipo organizacija, priims socialistišką pakraipą.

C. Videns.

FAKTIŠKI PATĘMIJIMAI.

Stebuklai.

Ar jųs girdējote, kad "Vienybē Liet." 31 num. be melo pamini busiantį "Kovos" jubilējinį numerį?!!!

Už ką ta geradarystē, tai negalima suprasti. Ar todēl, kad Širvydas kadaisia buvo prie "Kovos", ar kad mes esame skolingi "Vien. Liet." 25c? Gal delei žemiaus nurodytų priežasčių ir gerinasi.

* * *

Vyčių albumas.

"Vien. Liet." praneša, kad Worcesterio vyčiai stato savo historiją iš akmens ir plieno.

Suprantama, kad reikia drutos, nes, kuomet reikēs muštis su nigeriais, tai bus už ko pasislēpti.

S. V.

* * *

Gailisi "Vienybēs Liet."

"Amerikos Lietuva" bijosi, kad "Laisvēs" bylą galutinai neprismaugtų "Vienybę Lietuvninkų". Gailisi savo bičiuolēs. Bet nesigaili L. Pruseikos ir Neviacko, kad "Vienybē Liet." norējo juodu moraliai nužudyti. Negana to. Pati "Am. Lietuva" taip nuaiškino paskalą apie raudonrankius, kad savo skaitytojus verčia tikēti, buk Pruseika, Neviackas ir "Laisvē" visgi turēję kokius santykius su raudonrankių organizacija, kurią pramanē šnipas Malinauskas.

"Am. Lietuva", turinti net perdidelę pretenziją prie teisybēs, turējo aiškiai pažymēti, jog B. Montvidas laike teismo atšaukē viską, ką Malinauskas buvo surašęs apie išsisvajotą raudonrankių organizaciją ir apie Pruseikos, Neviacko ir "Laisvēs" ryšius su jąja.

* * *

Pavydi "Naujienoms" skelbimų.

Tuli tautiečių ir klerikalų laikraščiai, turintiejie po porą šimtų skaitytojų, stebisi, kodēl daktarai duoda apskelbimus "Naujienoms", o ne jiems. O tai todēl, kad vienos "Naujienos" turi daugiau skaitytojų, negu jie visi sykiu paimti.

* * *

Kun. Kemešio misijos.

Kun. Kemešis Philadelphijos katalikams liepē šalintis socialistų ir laisvamanių, kaip piktų dvasių, o labiausiai nelaikyti jų pas save ant burdo.

Pervēlus paraginimas. Socialistai su laisvamaniais jau senai nejieško burdo pas kryžiokus, kurie mažne kas subata ir nedēlia viens kitam nosis pjaustosi.

Straiklaužių kuopa.

Kun. Kemešis sutvērē katalikų darbininkų sąjungos kuopą Philadelphijoj. Tai turēsime organizuotų straiklaužių. Pirma buvo neorganizuoti.

* * *

"Draugas" drąsiai šmeižia "Laisvę".

"Draugas" naudojasi savo tolumu nuo Brooklyno. Su pamēgimu kartoja "Vienybēs Lietuvninkų" šmeižtus apie "Laisvēs" redaktorių ir leidējus. "Draugas" mano, kad "Laisvei" pertoli važiuot Chicagon ir patraukt jį teisman. Užtai toks drąsus.

* * *

Aukoja šmeižikams.

J. Sekevičius renka tarp Lawrence'o smalavyrių aukas ir apieravoja jas "Vienybei Liet." ant socialistų šmeižimo intencijos.

Sekevičius turi platų lauką savo darbui. Gali rinkti aukas Ig. Stankui, kad suprovotų "Kovą", "Tēvynę", "Dilgēles" ir "Saulę"; gali rinkti Kuliui, kad suprovotų "Naujienas"; gali aukoti Hoosick Falls mušeikoms, kad suprovotų Perkuną ir tt. ir tt.

C. Videns.

Nauja pradžia L.S. Sąjungai.

Lietuvių Socialistų Sąjungos įējimas į sąnarius Amerikos Socialistų Partijos yra tai nauja arba antra pradžia sąjungiečiams. Sąjunga nuo šio laiko pradeda gyvent visai kitokiu gyvenimu, kitokiu oru, kvapu ir net kitokia dvasia.

Šiuo tarpu dar tas nežymu. Bet metus pagyvenus, ta didelē reforma duosis aiškiai visiems matyt.

Kas iš mųs nepasikakindavo šios šalies socialistišku judējimu, taktika, politika, tas pirma galējo but tik lyg tasai senis murmēt užpečkyje, kad kiti ne gerai daro, bet pačiam nieko ne daryt. Sąjungiečiai pirma Partijos politikoj ir gyvame vienybēs darbe nieko negalējo veikti. Dabar bus kas kita. Bus darbo.

Bet pradžia sunki. Mokesčiai staiga padidējo, o vienybēs klijų nieks dar neparupino. Soc. Partijoj daug kas yra augščiau, prakilniau, kuone viskas praktiškiau. Bet mes to negalim ... ryti ir staiga pasidaryti S. P. tikrais nariais. Sąjungiečiams reikia tą viską išsiaiškinti, ... gromuliuoti, sumaišyti su savo senais papročiais, sutaikyti su savo senais skanskoniais. Tada išeis ta nauja dvasiška "dieva" prie kurios slinks ir senį ir ... ji musiškiai draugai, o ne ... pinsis kaip čia gražiu budu ... sitraukus. Faktas yra, kad ... kiai geri, buvę darbštųs, ... sąjungiečiai dabar atranda ... kią priekabę ir stebētinai ... vai pasako kuopos susirinkime "Tai išbraukit mane"...

Nēr naujų klijų, nēr dvasios kuri mus vienytų naujame gyvenime.

Nieks to neparodė, nesutaikė su musų skanskoniais, tada, kada ėjo ilgos diskusijos apie "susivienijimą" su Soc. Party. Nieks to nepadaro nė dabar, nors jau trečias mėnesis eina, kaip esam susivieniję. Jau už tris mėnesius užsimokėjome mokesčius į Soc. Partiją, bet nieko, o nieko apie jos gyvenimą, kuris yra mųs gyvenimu, nežinome, negauname žinot.

Tie sausi pranešimai iš S. P., ką telpa "Kovoje" tai visai nėra tuo cementu, tais klijais, kokių reikia dvigubam musų susivienijimui, t. y. kad mes gerai galėtume vienytis į savo Sąjungą ir taip pat gerai — į Soc. Partiją.

* * *

Mums reikia "Kovoje" daug straipsnių, straipsnelių apie naują organizavimo budą, naują agitaciją, propagandą, raštų platinimą. Soc. Partijoj šituos dalykus matome ir sakome, kad jie tobulai išdirbti, bet mes patįs, nebandę, negalim to įvest pas save. Negalim delto, kad dauguma mųs dar to nežino. Daugelis, pavyzdžiui, dar vis sarmatinasi pagirt ir pasiulyt žmogui kokią knygutę ar laikraštį per mitingą. O amerikiečiai tą tobulai moka atlikt ir vienu šuviu nušauna du zuikiu: savo idėją ir apskritai apšvietą paplatina ir savo organizacijai gerą pelną atneša.

Kas nežino, kad tas pelnas stiprina organizaciją, daro naujus socialistus ir šviečia juos? Daug geriau organizacijai šitokio pelno ieškot, negu kad tuos pinigus sumokėtų draugai iš savo kišenių.

Tai tik viens pavyzdis. O yra daug kitų darbų, kitų praktikų, kas reikalinga mums mokytis ir tuojaus praktikuoti, daryti.

Kas žino tą, kas jau seniau dirbęs tarp S. P. narių, tegul rašo į "Kovą", ką patyręs, ir tegul nurodo sykiu į musų papročius, kaip mes, sąjungiečiai, galėtume lengviau ir greičiau prisitaikyt prie naujo darbo.

J. B.

Idant diktuoti, reikią žinoti.

Pas mus yra tula rųšis socialistų, vadinančiųjų save kraštutiniais "kairiaisiais", kai-kada net "esdekais", kurie ant kiekvieno žingsnio stengiasi pasirodyt esą tikriausiais marksistais, kitaip pasakius pasekėjais mokslinio socializmo teorijos. Tikrenybėje gi atydžiau pasižvelgus į jų marksiškumą, rasime jį labai tolimu nuo marksizmo. Tie musų socialistai savo politiškomis pažiuromis stačiai profanuoja tai, ką Marksas visu savo gyvenimu skelbė ir aiškino.

Privesime keliatą pavyzdžių. Marksistams nereikia to fakto prirodinėti, kad Marksas visuomet ir prie kiekvienos progos stengdavosi plėtoti nuomonę, jog **idant įvykdžius Europoje tvirtą santaiką ir užtikrinus laisvą demokratizmui plėtojimąsi, visųpirmiausiai ir butiniausiai reikalinga yra sunaikinti cariškąjį despotizmą.**

Kilus dabartinei karei, kuomet atėjo momentas, kada Europos proletariato padangėje lyg ir sužibo žvaigždutė vilties, jog tasai cariškas despotizmas— svarbiausias reakcijos ir militarizmo visoj Europoj šaltinis — atsidurė priešais pavojų, įžymiausi pasaulio socialistai, vaduodamiesi marksizmo principais, o ne žmonių minios sentimentų, savo pozicijoje linkui karės netik išreiškė savo pageidavimą, kad iš tos karės Rusijos carizmas neišeitų laimėjusiu, bet ir nurodė butinumus, delko reikia geisti karės pralaimėjimo Rusijai. Tokios pat nuomonės kuone visa ir Rusijos socialistų partija.

Suprantama, kad visų šalių socialistai pageidauja, idant tarpe tautų gyvuotų broliški santykiai, idant išnyktų visos priežastįs, pagimdančios kares. Delto socialistai visose šalyse prieš karę visomis savo jiegomis veikė del tų priežasčių prašalinimo. Iki pat paskučiausio momento, — net ir tuomet, kada jau kulipkos pradėjo švilpti projų galvas, — socialistai dar visose šalyse protestavo prieš pradėjimą karės. Bet jų balsas buvo balsu tyruose. Plačioji minia, neparėmė socialistų reikalavimo. Valdžios nepritarė jiems; diplomatai nepritarė jiems; parlamentai neparėmė jų; buržuaziškoji spauda pasmerkė juos; pati darbininkiškoji kliasa neparėmė jų; bažnyčia nepa rėmė jų. Tuos faktus turi pripažinti kiekviens bent šiek-tiek pasaulinį judėjimą žinantis žmogus. Ir karės audra pakilo!...

Kas liko socialistams daryti?

Atsakysime Markso nuomone, kad klausimas negali buti išrištu kokia-nors gražia fraze; reikalinga imti domon visą karės charakterį ir visas sąlygas, kokiose ir del kokių jinai kilo; reikia apsvarstyti su kuo, už ką ir del ko karė vedama.

Jau 1870 metais, kilus karei Vokietijos su Francija Marksas ir Engelsas vokiečių socialdemokratams draudė šaltai žiurėti į karę, kuri turi aplamai tautinį charakterį ir Vokietijos laimėjimas galįs leisti vokiškoms valstijoms susivienyti į vieną valstybę; bet jiedu reikalavo, idant vokiečių proletariatas priešintųsi savo valdžios pasikėsinimams užgriebti Francijos provincijas. Prieš karę kokios-nors valstybės su Rusija Marksis ir Engelsas netik niekad neprotestavę, bet visuomet reikalą karštai rėmė. Kuomet 1848, kuone visoje Europoje degė revoliucija, o Rusijoje buvo tyla ir tamybė, kuomet iš Rusijos despotizmo pusės gręsė liuosybei ir kilančiam demokratizmui pavojus, Marksas stačiai reikalavęs karės su Rusija. Vėliaus 1892 metais, kada kilo pavojus karės tarpe Vokietijos ir Francijos ir Rusijos, Engelsas rašė: "Socialistų partijai karė tarpe Vokietijos ir Francijos, yra iki augščiausio laipsnio nepageidaujama, bet jeigu Francija, susitariusi su Rusija, nori kariauti prieš Vokietiją, tai vokiečių socialistai pilnai išpildys savo tautinę priedermę. Viena, delto, kad pralaimėjimas tos karės Vokietijai atneštų neišskaitliuojamus politiškus nuostolius ir Vokietijai prisieitų kovot už savo politiškąją egzistenciją, o antra, laimėjimas karės Rusijai butų negirdėtina nelaimė visai Europai".

Šiuo gi kartu Rusijos pusėje stojo netik vien Francija, bet Anglija, Belgija ir Italija. Ši pastaroji, nors ir neišsyk karėn įstojo, bet atsimetimas jos iš "trijų sandoros" tuojaus leido aiškiai suprasti jos siekius.

Vokietijos socialdemokratai, pasekdami savo didžiųjų mokytojų nuomonę, ir apreiškė, kad idant apgynus Europą nuo cariškojo despotizmo letenos, jų visų, kaipo ir visų vokiečių, priederme yra stverties už ginklo.

Kada karės audra pačiame savo smarkume, kada daug skaitlingesnė talkininkų spėka mirtinoj savo imtynėje galinėjasi su austro-vokiška spėka, kada pavojaus atmušimo vilties Vokietijai dar nesimato, tarpe vokiečių socialistų atsiranda "kairieji", kurie pradeda kovą prieš karę.

Atsimenant visas tas viso pasaulio socialistų pastangas del neleidimo karei kilti; atsimenant, kad socialisams visuomenių didžiuma nepritarė — sveikai manančiam žmogui sunku butų tikėti į tai, kad K. Liebknechto ir keliato jo pasekėjų norams pritars pasaulio tautų didžiumos, ir tuomi karę sustabdys. Jeigu gi nesitikima, kad visose kariaujančiose tautose Liebknechto nuomonė patrauks savęspi liaudies didžiumą, tai kokia iš to butų nauda, jeigu vokiečių liaudies didžiuma Liebknechto nuomonę pasekant suardytų savo tautos spėką?

Jokios kitos "naudos" iš to negalima butų laukti, kaip tik tos, kad Rusijos carizmas uždėtų savo leteną ant Viennos, Berlino ir vėliaus paskleistų savo reakciją ant visos Europos.

Juk visa tai taip aišku ir suprantama kiekvienam, kas tik pažįsta carizmą, kad, rodosi, jokiu budu tarpe musų negalėtų atsirasti tokių "kairiųjų", kurie prie kiekvienos progos neužmiršta pavadinti vokiečių socialdemokratų visai jiems priklausančiais vardais. Jie į padanges iškeldami nelabai šiuo momentu taktingą K. Liebknechto žingsnį, sako:

"Socialistiškų politikierių balsas eina silpnyn. Patriotiški "tėvynės gelbėtojai" iš socialistų tarpo vis labiau nustoja fundamento po kojų". (Žiur. "Laisvės" N 16, 1915 m.).

Tie musiškiai "kairieji" eina toliaus ir išdrįsta diktuoti net vokiečių socialdemokratų centrui. Pasakyčiau, jeigu tie musiškiai "kairieji" žinotų bent tas Engelso ir Markso nuomones, kurias augščiau šiame straipsnyje privedėm, gal ir nesakytų, kad: "Dešinysis sparnas, pradėjo sykiu su buržuazija šaukti, buk tai "tėvynei" gręsia pavojus, buk ant jų tėvynės užpuolama, griebėsi už ginklų. Kairysis gi sparnas pradėjo smarkiai protestuoti prieš karę ir prieš dešiniojo sparno pasielgimą.

"Bet ką tuomet centras darė? Juk pirmiau jis visuomet taikydavo ir tas darbas jam sekėsi.

Šiuomi sykiu jau centrui nepavyko abudu sparnu sutaikyti ir jis pradėjo skaitliuoti, kuriame sparne daugiau jiegos, daugiau plunksnų. Ir kada surado, kad dešinysis sparnas galingesnis, tuomet prieš jį nulenkė galvą". (Žiurėk "Laisvės" N 20, 1915.). Kaip sutaikyt tas dvi priešingas nuomoni: **netenka fundamento** po kojų ir centro nusilenkimas prieš **galingesnį dešinį sparną?..** Ir toliaus cituojant K. Kautskio nuomonę apie Internacionalo tvirtumą, sakoma: "Jisai tvirtina, kad jokios šalies socialistai nėra prasižengę prieš savo pamtinius principus ir todelei tarptautiško solidarumo ryšiai po karei galės buti taip jau stiprųs, kaip ir prieš karę.

"Nebutų didelio reikalo užtylėti, kad tarptautinėje kas tai truko. Joje esama elementų, kurie pakliuvo į nacionalistišką sukurį ir tarnauja patriotizmui dušią ir kunu". (Žiurėk "Laisvės" N 2, 1915 m.)

To pat laikraščio 20-me numeryje pasirašęs "socialdemokrato" vardu tarp kitko pranašauja: "Galima drąsiai pasakyti, kad pasibaigus karei Vokietijos socialdemokratų partija skils; dešinysis sparnas pasiliks tautišku ir prie jo galės prisirašyti J. Šliupas, o kairysis pasiliks tarptautiniu"...

Ar čia neaiškus ardymas darbininkų užsitikėjimo socialistais?

Ir iki musiškė buržuaziškoji spauda nepakreipė savo fronto kiton pusėn, tų musų "kairiųjų" laikraščiuose,—kurie dabar mus mokina, jog mes aiškiai nepabriežėm savo pozicijos linkui dabartinės karės, jog nestojome prieš Amerikos Socialistų partijoje apsireiškiantį revizionizmą, kurį "Laisvė" pamatė Bergerio išsitarime, — matėme visiškai Markso nuomonei priešingas nuomones... Šiuo kartu apie tai nekalbant turime pasakyti, kad Am. Soc. Partijoje jokio revizionizmo dar nėra, ar bent negręsia iš tos pusės joks pavojus, nes S. P. Nacionalio Kom. konvencija priėmė sekantį nutarimą:

"Kiekvienas partijos narys, kuris laike rinkimų šalies valdininkų atiduotų savo balsą už priešingos partijos kandidatą, turi but prašalintas iš socialistų partijos". (Žiurėk "Kovos" N 25, 1915).

(Nutarimas tapo priimtas S. P. konstitucijon.)

Ir tuomi pačiu pasmerkta Bergerio pasakymas, kad galima balsuot ir už ne Soc. partijos pastatytą kandidatą. Tai ką-gi daugiau apie tai pasakoti? Kada jie iš "Kovos" reikalauja tyrumo, mes, kaip minėjome, matėme juos išnaudojančius žmonių sentimentą, smerkiantį vokiečius, jų "barbarizmą" ir tt., kol tų vokiečių kariški laimėjimai nepatraukė savęspi sensacijos ieškančių minių. Ir musų "kairiųjų" frontas biskį "sudešinėjo", ir jie pasako: "ag ir mes visados taip sakėm: geriau, kad Rusija pralaimėtų" — Ir tokių svyravimų, tokių neaiškumų nemaža rasime pas musų "kairiuosius", kurie nori mums diktuoti. Bet kad diktuoti, reikia dalyką žinoti.

Patarimus duoti yra lengviausias dalykas. Rimtas patarėjas tačiaus privalo visuomet atsižvelgti į sąlygas, aplinkybes ir apystovas ar tas patarimas gali but lengvai vykdomas, ar ne. Patariama "Kovai" likti teoretišku žurnalu, o nebuti savaitraščiu, bet vargu patįs patarėjai norės savo sunkaus darbo vaisių dėti savaitraštin, kuris gal ir neperskaitytas, (išskiriant trumpas žinutes), buna numestas ir straipsnis žuva. O jeigu ir butų kitaip, tai klausimas, ar daug musų visuomenėje turime sunkių raštų skaitytojų, kurie palaikytų tą laikraštį? Be to, ar daug turime tų publicistų ir teoretikų, kurie rašinėtų "Kovon" tuos "opiuosius klausimus, gvildenančius" straipsnius?... Patarimą priiman, bet pilnai patarėjų norą išpildyt neprižadam.

J. B. Smelstorius.

Lietuvos visuomenei.

Dar nematyti karės galo, o jos skaudi letena jau užgulė beveik visą musų kraštą, neaplenkdama nei varguolio grįčios, nei lobininko rumų. Jau pusė Lietuvos guli išgriauta, kita gi — bailiai dairosi ir kasdien laukia nelaimės užgriuvant.

Karės laukuose beliko liudnas praeities gyvenimo šešėlis: trobos — išgriautos ar sudegintos, gurbai (kutys) — be galvijų, aruodai — be grudų, laukai nesėti, išrausti ar suminti, patys gi žmonės — alkani ir nuplyšę, visais kraštais išsiblaškę. Antrojoje Lietuvos pusėje, karės dar nepaliestoje, žmonės gyvena, kaip sustingę, žemė dirbama, lyg svetima butų, ukis sustojęs ar irti pradėjęs, miestų ir miestelių gyvenimas visai apmiręs, o gyvenimo reikalai darosi kiekart vis sunkesni.

Karei pasibaigus, kiekvienas grįžs savo išgriauto lizdo taisytų ir tik tuomet galėsim vaizdžiai suprasti, kokia nuostolių begalė Lietuvai padaryta ir kiek reikės darbo padėti iširusiam gyvenimui sutvarkyti.

Kuo pasiremsime, iš pelenų keldamies?

Mes neabejojame, kad vyriausybė, gerai žinodama Lietuvos nuostolius, pripažįs reikalą teisingai juos atlygint. Mes pasitikim rusų visuomenė, kad ji, mokėjusi šelpti nukentėjusią Lenkiją, neužmirš tiek-pat pasirupinti ir nukentėjusia Lietuva. Bet jokia vyriausybė, jokia visuomenė ir jokia labdarybė nestengs visų karės nuostolių atlyginti. Gyvenimą naujai bestaydami, pasijusime ir bėdinesni, ir silpnesni. Netik stambiesiems ukiams, pramonės ir prekybos įstaigoms nelengva bus sutvirtėti, dar sunkiau bus pakilti sodžiaus ir miesto varguoliams, kuriems ir prieš karę gyvenimo našta labiau veržė pečius, ir kurluos karė dar labiau tuo tarpu yra nuslėgus. Bet ko vienas žmogus neįstengia, tai talka nuveikia. Imkimės tat patys bendrai ir sutartinai rupinties savo reikalais. Tegul bendra nelaimė suglaudžia mus į sutartinas eiles ir išmokina mus bendrai pastatyti tai, kas išgriauta.

Dabar del karės aplinkybių dauguma Lietuvos miestų ir miestelių liko be krautuvininkų, o žmonės be reikalingų prekių. Pasistengkime sau patys pasigelbėti. Visur dėkimės į vartotojų draugijas ir taisykimės savo sankrovas. Įsikurusioji Vilniuje gegužės 21 d. Lietuvių agronomijos ir teisininkų draugija rems kiekvieną tokią pastangą: padės gauti leidimą bendrovei įkurti, pateiks prityrusių žmonių krautuvei vesti, stengsis lengvinti prekių statymą, siuntinės instruktorių sankrovoms sutvarkyti ar joms nustatyti ir t. t.

Jau dabar daugelyje vietų ukininkai nebeteko sėklų, vėliau gal bus netekę arklių, gyvulių, ukio padargų, didesnių prietaisų savo laukams ir savo ukiui sutvarkyti. Kas sau bedirbdami, mes gal parkrisime tiek sunkumo bekeldami, bet šimtais susitelkę lengviau ir pigiau gausim, kas mums reikalinga. Ir todėl visur spieskimės į ukio ratelius ir per juos viską pirkimės. Draugija lengvįs tokių ratelių veikimą, stengdamosi jiems dovanai ar už pigesnę kainą parupinti gerų sėklų, veislinių gyvulių ir arklių, ukio padargų, pasiųsti agronomų-ukio žinovų, kurie apvažiuodami Lietuvą teiks reikalingiems savo patarimų ir nurodymų, kaip ukis sutvarkyti ir kaip suardytieji laukai ištaisyti.

Svarbu yra ne tik išvieno pirkties, bet ir išvieno parduoti savo darbo vaisius. Bent kiek gyvenimui susitvarkius, kils musų krašte pieno ukis, atsiras parduoti javų, gyvulių, vaisių. Nereikia laukti pirklio namon ateinant, bet pačiam jis surasti be perkupčių ir įvairių tarpininkų pagelbos. Ir todėl telkimės į pienininkavimo ir šiaip ukio produktams pardavinėti bendroves.

Draugija kiekvienai tokiai bendrovei patarnaus patarimais, kaip ji sutvarkyti ir vesti, nurodymais, kas ir kur geriausia parduoti, o gal ir galės sušelpti daiktais ar pinigais jai besikuriant

Reikės statyti trobos. Reikia tikėties, kad vyriausybė, kur galėdama, duos padegėliams miško, bet daug bus vietų, kur arti miško nebeliks. Gal reikės imties naujų statymo budų iš cemento, kalkių, smėlio ir molio; bus reikalinga tiek pačios medžiagos, tiek prityrusių žmonių. Geriausias budas tikslingai ir pigiai sau trobas pasistatyti — tai į bendroves susidėjus išvieno pirkti ir gaminti medžiagą, išvieno statytojus kviesties.

Draugija pasistengs ištirti, kokios trobos sveikatos ir grožės žvilgsniu musų kraštui bus tinkamos ir pigiausios, sutaisyti pavyzdinių trobų planus, parengti žmonių, kurie praktiškai mokėtų statymo darbą atlikti ir patarti, kaip reikalinga statymui medžiagą pasigaminti.

Pigus kreditas visuomet buvo ukiui reikalingas ir sunkus gauti; ypač sunku yra dabar skolinties, o dar sunkiaus karei pasibaigus. Mes manome, kad geriausia susišelpsime, jei visu Lietuvos plotu įsikursime kredito bendrovių, skolinamųjų-taupomųjų kasų, savitarpinio kredito draugijų padarysime jas savo bankais ir išmoksime tikusiai jas vesti.

Todėl Draugija, kviesdama, kur tik galima kurties tokias bendroves, iš savo pusės žada parupinti joms įstatymus ir jų patvirtinimą, gauti pradžiai valdžios pašalpos ar paskolos ir statyti instruktorių — žinovų visai tvarkai užvesti ir užlaikyti.

Jeigu ukininkas ar miestelėnas, prarasdamas karės ugnyje savo turtą, išsineša betgi iš jos paprastai bent kelius rublius pirmam vargui atstumti, tai Lietuvos darbininkai dažniausiai iškarto yra netekę duonos kąsnių, nes stinga darbo. Jiems nuo bado apsaugoti Draugija, be greitos maisto pašalpos, pasistengs įkurti darbo biurą, su kurio pagelba rupinsis surasti bedarbiams darbą, o darbininko reikalautojams darbo žmogų.

Pagaliaus, Draugija rinks žinių, apie nukentėjusias del karės vietas, žmones ir įstaigas, stengsis gauti iš vyriausybės ir visuomenės pinigų, kad jų reikalingus sušelpus teiks, kiek galėdama, savo patarimų teisių ir šiaip, ypač teisių dalykuose, kurie su kare rišami ir darydama tai, rupinsis lygiai kiekvienam Lietuvos piliečiui padėti be skirtumo tikybos ir tautos.

Imdamies minėtojo augščiau darbo, kuris Draugijos įstatymais, bus plėčiamas ant Suvalkų, Kauno, Vilniaus ir Gardiuo gub., Draugija nebutų išdrįsusi nė jo pradėti, jei nebutų tikra, rasianti Lietuvos visuomenėje savo uždaviniam pritarimą ir darbams užuojautą. Budami šalininkai ne tiek pašalpos, kiek šelpimosi, pirmieji keliame tik mintį apie šelpimosi svarbumą mums, prie paties gi darbo lygiai kviečiame visus, kam tik rupi musų krašto gerovė, vis tiek kas jie butų, lenkai, žydai, gudai, katalikai ar stačiatikiai.

Taip sau darbą nusistatę tariamės nesustosią skersai kelio niekam, kas ištikrųjų rupinasi ir dirba musų krašto gerovei. Ir jeigu tektų musų veikime bent su kuo varžyties, norėtume varžyties tik darbu sugriautojo Lietuvos gyvenimo atgaivinimui.

Kviesdami visus dėties prie musų draugijos ir kurti ant vietos jos skyrius, mes ypatingai kreipiamės prie musų sodiečių. Suvargę broliai, telkimės į bendrijas kiekvienam platesniam darbui nuveikti. Tegul sunki nelaimė užaugįs mus dvasiškai ir pribrendįs plačiam ir sveikam visuomenės gyvenimui. Vienybėje galybė.

Draugijos reikalais susižinoti galima šiuo adresu: gor. Vilno, Georgievskij pr. 24, kv. 6, Telef. 2—62. Tuo pačiu adresu galima siųsti nario mokesniai ir aukos.

Lietuvių Draugijos nukentėjusiems del karės gyventojams agronomijos teisių ir pagelbai teikti Valdyba.

Persitikrino.

Brooklyno graborius jau paliovė sakęs prakalbas prieš skaitymą laikraščių. Mat, vyras persitikrino, kad visvien jau tautos nuo to pavojaus neišgelbėsi.

GALVOTOJŲ IŠSITARIMAI.

Kankinių kraujas tveria stebuklus. — B. Franklin.

Visi pirmesniejie judėjimai buvo judėjimai mažumos, arba mažumos reikalais. Proletarų judėjimas yra savistovis judėjimas didelės didžiumos reikalais. — Marksas ir Engelsas.

Religija, tai nepagaunamas klakas šieno, pririštas bėgančiam arkliui prie snukio. — A. Čechov.

Žodis "rytoj" sugalvotas žmonėms nemąstantiems ir mažiems vaikams. — S. Turgienev.

Žmonių Skerdynė

Parašė Wilhelm Lamszus, viešos mokyklos magistras Vokietijoj. Vertė **W. L. Mi-kas.**

(Tąsa)

Pusvalandžiui sunkiai praslinkus, mes pamatėme kitą vyrą, gulintį šlapiame griovyje. Jis staiga pašoko ir klykdamas nubėgo šalin. Atstui jis susilaikė ir pradėjo juokties ir kvatoti iš musų, paskui vėl leidosi bėgti iki išnyko iš musų akių. Tas vaizdas nesmagų ant musų padarė įspudį. Nežinome katram musų pirma teks likti auka desperacijos ir sumišimo.

Apkasose vieną naktį begulint, sumigusius vienu sykiu sukėlė ant kojų kanuolinio šuvio trenksmas. Aš pašokau apkvaišęs, susimaišęs, nežinodamas kas darosi, nei ką aš turiu daryti. Blaivose padangėse ramiai spindėjo žvaigždės.

— Dieve! taip iškilminga nakties ramybė vienu beprotišku trenksmu suardoma, lyg kad del pašiepimo viso-ko kas miela ir brangu.

Dar matoma čia prieš mano akis raudona pašvaistė, atsimušanti klane vandens — ne, tai raudono kraujo klanas, nes jame atsispindi ir žvaigždės. Umai įnirtimo pasiutimas apėmė mane ir aš pradėjau šaukti ir kaukti, plusti ir grumoti stačiai veidan pačiam Dievui ir žmogžudžiams valdonams, siurbikams nekalto kraujo. Tik neturėjau užtenkamai laiko bėgti ir staugti, nes pakilo pragariškas užimas ir zvimbimas. Tai buvo giltinės sparnų atbalsiai. Naktinės šmėklos prasižiojo ant musų galvų. Aš užsimerkiau ir nutirupęs, stabu pavirtęs, laukiau. Torpedinės tubos atskrydo... Jos netrukus paleis savo ugninį vėmalą ant musų. Piškėjimas, ugnies švitravimas į visas puses, riksmas, bėgiojimas — viskas sumišo į kruvą... Netrukus vėl viskas nutilo...

Be sąmonės mes dienai išaušus apleidome apkasus ir be sąmonės maršavome visą dieną. Aš jaučiau drebulį visame savo kune; mano visos įsios drebėjo, kojos linko, ir jeigu nebutų buvę iš užpakalio durtuvų aš bučiau metęs savo šautuvą ir puolęs į smiltyną, kad jame pasiraičiojus bei užmigus...

Keturioms dienoms praslinkus vėl surado priemonę suorganizuoti mus, kad pasiuntus prieš priešą. Užpakalyje musų nuo kito upės kranto musų pulkai persikėlė per upę ir grupuojasi į naujus skyrius. Mes turime pridengti juos savo eilėmis. Statoma paskutinė rezervė.

Dar mes tebestovime su spatais rankose, kad atgavus nugarose ir rankose spėką, nes jos nutirpo mums bekasant ir bepilant apkasas. Kasame duobes, deda į jas kaszin-ką, užpilame; figuros pilkame prieblandos lauke kruta, linguoja, švaistosi. Užbaigus darbą ir atsitiesę visi sunkiai alsavo ir veidai visų buvo pamėlę. Laukas pavirto į kurmių suknistą pievą. Šie žmonės sukniso žemę greičiau negu alkaniausi kurmiai. Prikišo į žemę sprogstančios medžiagos. Jeigu priešas šiaąnakt čia ateis, mes atsimokėsime už jo dovanas, mums suteiktas, atmokėsime jam su palukais, nes sutaisėme jiems spąstus kaip pelėms.

Aplink minų lauką net du pulkai guli išdrikusioje tvarkoje. Jų viduje be jokios priedangos stovi musų batarėja, taip nustatyta, kad ly butų paskirta į dovanas priešui. Mes gulime ilgose apkasų grabėse, įsmigusiomis priekin akimis žiurime palei iškištus šešvamzdžių kanuolių kaklus. Jau saulė nusileido, o mes vis žiurime lyg laukdami ko nepaprasto.

Pasigirsta iš atstui reti šautuvų šuviai. Jų sinučiamos kulipkos zvimbia pro mus. Galvoju ar ilgai trauksis tas varginantis laukimas. Bet štai jau įsakyta mums laikyt ginklus.

Naktis šalta. Įsivyniojame į apsiautalus ir gulime apraibusiomis akimis. Žiuriu į lauką, ten nieko nesimato nepaprasto. Kad tik greičiau užsibaigtų tas varginantis laukimas.

Žvalgas sugrįžo, patylomis praneša savo patirimą. Mums paliepiama nešauti iki kol gausime įsakymą, o paskui šauti oran.

Toli debesuotos padangės horizonte pasirodo neaiški pašvaistė. Kasminutė šautuvų ugnis didinasi ir atskiri šuvių atbalsiai susiliejà į vieną tarškimą. Po dešinei ir kairei mušis išsiplėtoj ir apsiautė visą plotį. Priešais minų lauką dar ramu, tik iš apkasų kyšoja šautuvų galų eilės.

SKYRIUS VII.

Aš jaučiuosi baisiai nuvargusiu — negaliu ilgiau pastovėti ant kojų. Mano galva linksta, ir aš parvirsčiau, jeigu abiems rankomis nesilaikyčiau už šautuvo, įremto kulbgaliu į žemę. Mano akįs merkiasi, nors rankose ir kune dar nervai jautrųs. Jaučiu po mano kojomis žemė sudreba, liudnai sudunda. Musų batarėjai įsakyta šauti. Šauna tiesiai į tamsumos bedugnę. Musiškių šuviai dauginasi ir kasminutė eina smarkyn ir tankyn net netrukus susilieja į vieną nepertrauktiną pragarišką triukšmą ir tarškėjimą. Šuviai šuvius susitinka, kulipkos kulipkas susitinka. Šaulíai negali buti toli vieni nuo kitų... o musų batarėja vis staugia, erzindama ir masindama priešą, kad greičiau ją užpultų.

Kariškoji simphonija skamba nakties tylumoje. Signalai spiegia, barabanai dunda — šaukia visuotinan susirėmiman... Pasigirsta aštrus balsas ir klumpsėjimas — griausmingas triukšmas ir triumfo šauksmas pakįla į padanges. Iš tukstančių gerklių išsiveržia pašėlusiųjų šauksmas. Musų batarėja paimta sturmu. Anie džiaugiasi pergale...

Umai tyla, tarsi su tuo šauksmu ir visa gyvybė nuo žemės išskrydo į padanges. Dabar musų paeilė.

— Iš augšto, smarkiai! Ugnies! — suskamba ant musų komandos balsas.

Slenis vienu momentu plyšta. Kas ten ... Ten džiaugsmas suskamba išnaujo. Antpuolio signalai skamba, pergalės šauksmas atsikartoja. Jie vėl apimti padukimo ir pergalės džiaugsmu apsvaiginti veržiasi į mirties nasrus. Jie bėga į užstatytus jiems spąstus. Jų kojos atidarys jiems pragaro nasrus.

Aš guliu pastiręs, dvasią suturėjęs ir laukiu išsižiojęs, ir be minties. Mano rankose šautuvas dreba.

— Tuoj... — lupos drebėdamos kartoja.

Štai žemė jau plyšo, išprunkštė iš savo plačių nasrų masą liepsnų. Žmonės lyg juodi šešėliai liepsnose skrenda oran ir į visas puses. Trenksmas nutildo žmonių riksmą. Šmotai žemės iš šmotai žmonių kunų sukasi ir laksto ore... Oro sujudimas ir spaudimas parvertė ir mus atkštieninkus lyg kad delto, idant matyti kas veikiasi padangėje.

Trenksmas nutilo ir oro spaudimas dingo, mes pamažu atsipeikėjame ir klausiame kas atsitiko? Ar pragaro nasrai viską prarijo, ar mes dar pasilikome ant žemės?... Girdisi čypimų, krokimų ir raumojimų negamtiški balsai. Mes glaudžiamės arčiau vieni kitų drebėdami, musų veidai rankos ir drabužiai aptaškyti šiltu raudonu lietumi, krintančių žemyn kartu su išmestais žemės ir kunų šmotais.

Prie musų kojų guli kas toks, ko pirma visai nebuvo. Atšviečia baltai ir kruta, išsitiesdamas — tai nukritusi nutraukta ranka... Čia, ten ir ten liekanos kuno pliki bei apvilkti sudraskytų drabužių šmotais. Mes atsivaizdiname sau baisenybę ir mus apima neišreiškiama baimė. Nukritę kunai staugia, raumoja — visas pulkas sumestas į kruvą, į vieną masą kraujo ir sudraskytų kunų. Visa kruva kruta, vaitoja...

Nuo žemės kįla debesiai... debesiai — dejuojanti debesiai, pereina per mus, mes jaučiame ant savo liežuvių šviežio kraujo ir kaulų skonį.

Spektriško sapno reginys man stoja prieš akis. Matau stovint raudoną giltinę ant lygumų. Girdisi muzika — muzika giltinės smuiko stygų... Matosi žmogiška stovyla ateina — bėga artyn, bėga strikčioja... Užbėgo mums ant nugarų ir strikčioja nesustodamas, tik klumpesnas tarp musų, rėkdamas ir raumodamas... Parkrinta tarpe musų augštieninkas ir spardosi ir rankomis kapurnoja lyg mažutis po išmaudymui paguldytas. Nieks musų neišdrįsta prie jo prieiti. Jis pasikėlė, klupoja ant vienos kelies... Mes pamatėm, kad pusė jo veido buvo nuplėšta, skutai sudraskyto veido kiburiuoja, jis nusistvėręs rankomis gniaužia nutrauktos kojos galą ir šaukia susimylėjimo..

Baimės apimti, žado ir jiegos sąnariuose netekę, mes žiurime į jį. Nelaimingasai netrukus vėl pargriuva... Musų akįs dėkavoja mirčiai, kad toji nuramina tas žmogaus liekanas, bet jos vėl suraumoja ir šaukia susimylėjimo... Mes dedamės šautuvus prie peties ir siunčiame nelaimingam savo susimylėjimą tokį, kokį jis gali priimti...

Tamsumoje vėl slenka figuros. Matome, kaip jos mojuoja ir ore blaško rankomis, lyg tai butų girtųjų žmonių figuros. Tai griuva, tai vėl keliasi, bėga, zigzaguoja į visas puses, kol atbėga ir griuva į musų tarpą. Kiti rėplomis atrėplioja, vilkdami paskui save kaszin-ką, kaukdami lyg peršautas šuo. Viens tokių pasiekė mus. Čia jis griuvo. Mes matome, kad tai, ką jis vilko, tai jo locni viduriai. Šurpuliai pereina per visą kuną, akįs užsimerkia, kad bent valandėlei pasilsėjus nuo baisių įspudžių. Jis per tris žingsnius nuo manęs pargriuvo, paskui vėl pasiremdamas rankomis pakėlė galvą ir žiuri... Dieve, atleisk man! — jis į mane žiuri ir neišleidžia iš savo akių... Mano akįs vėl užsimerkia — aš nieko nebematau, išskyrus jo tas dideles akis... Mielaširdingas Dieve!.. Tos akįs — motiniškos akįs bežadžiai žiuri į mane... Prieš mus guli motinos sunus, paleistais viduriais — paskerstas... Aš neištūrėsiu, aš mesiesiu ant jo vaitodamas ir bučiuosiu jo veidą, mazgosiu ašaromis ir gydysiu jo kančias. Aš darysiu taip, aš darysiu! Aš negaliu pasijudinti iš vietos, kad tą troškimą išpildžius, aš esu akmeniu pavirtęs... Jo rankos sulinksta po juo ir jis kniupščias pargriuva. Jo rankos išsitiesia priekiu, jo lupos prisispaudžia prie žemės ir jis paskutiniu kartu bučiuoja tą savo motiną-žemę, kurios vaikai taip pasibaisėtinai save skėrdžia.

Su manim užbaigta. Mano rankos dreba... Umai užpakalyje musų balsas — pradeda dainuoti, graudžiai, tęsliai nakties tamsoje plaukia giesmės balsai. Mes visi giedame, dekodami nežinia kokiam Dievui. Tai beprocių giesmė — mes visi ant beprotystės slenksčio... Aš žvalgausi aplink ir matau liudnus, išbalusius veidus, beprotyste žibančias akis. Staiga graudi giesmės meliodija virsta beprotišku juoku..

(Toliau bus)

Bado botagas varo darbininką, nors ir jo paties gimtinės šalyje kampas iš kampo, bet niekad ir niekur jį maloniai nepriglaudžia. "Tėvynės garbė", tai valdonų išpustas burbulas. Jei valdonas jaučiasi, kad kita šalis atsakančiai nepagerbė jo valdžios, ar kad per klaidą įžeidė jo šalies įžymaus žmogaus garbę, ar kad kokio kapitalisto turtas negana apsaugotas kitoje šalyje, tai jau jis turi tiesą tą paskaityti negodojimu jo šalies ir tuoj apskelbia, kad kiekvienas, kas tik mylite savo tėvynę, stokite prie ginklo ir rinkitės po jos vėliava.

Daugelis Europos šalių valdininkų yra giminės, nes jie iš savo prastųjų tėvynainių nenori vest; taigi veda su sau lygiais svetimtaučiais, ir yra per tai surišti artimais giminystės ryšiais. Kaip visose, taip ir karališkose šeimynose nevisada yra santaika; tik toji nesantaika karališkose šeimynose nuo paprastų žmonių šeimyniškos nesantaikos skiriasi tuo, kad jį yra išrišama ne pačių valdonų nuteisimais bei išsišaudymais, o tik per nužudymą milionų skurdžių žmonių. Karei pasibaigus jie vėl turi savo puotas, savo pasišnekučiavimus apie praėjusių karių strategiką ir tt. Tas viskas jiems buvo tik labai užinteresuojanti žaismė.

Šiandien daugiausia karės įvyksta del užgrobimo naujų turgaviečių arba del to, kad kokis vienas ar keliatas kapitalistų, nesurasdami savo šalyje vietos pelningam savo kapitalo įguldymui, įguldo jį kitose šalyse, paprastai, netaip augštai industrijoje išsivysčiusiose, ir norėdami daugiau ir daugiau išnaudoti vietinius gyventojus, sukelia tarpe pastarųjų neapykantą ir neužsitikėjimą. Kapitalistai, matydami savo turtą pavojuje, šaukiasi prie savo šalies valdžios pagelbos. Karių geidžia ir kapitalistai-piniguočiai. Jie žino, kad karei iškilus šaliai reikalinga daugybė pinigų, kuriuos kapitalistai-finansieriai turi progą paskolinti dideliu nuošimčiu. Karių geidžia taipgi ir kariškų laivų, ginklų ir amunicijos išdirbėjai, nes karė — jų šienapjutė. Jeigu per tulą laiką nėra karių tarpe didžiųjų šalių, kaip tas buvo Europoje, tai jie net patįs kursto vienos šalies gyventojus prieš kitos. Tam tikslui pasiunčia savo agentus, kurių pareiga yra skelbti per spaudą, butent pavojus gręsia iš tokios ir tokios tautos, ir per tai pataria gyventojams reikalauti savo valdžios, kad ginkluotųsi iki paskutiniam. Tuo tarpu, kapitalistai, kurių agentai kursto kokią nors kitą tautą, nurodo savo valdžiai apie anos tautos "fanatišką reikalavimą" ginkluotis, ir jei nepavyksta pačią valdžią tiesiog prikalbinti prie ginklavimosi, tuomet per spaudą su savo agentais ir papirktais redaktoriais sukelia žmonėse baimę apie gręsiantį pavojų iš kitos tautos pusės, ir tokiu budu įgązdinti patįs žmonės priverčia savo valdžią ginkluotis.

Kada šalies valdonai mato atsitaikančią progą pradėti karę, tuomet pašaukti darbininkai, palikę arklus dirvose, spatus kasyklose, kirvį ir pjuklą giriose, kujį ir priekalą kalvėse, kitokius įrankius ir mašinas fabrikose, savo šeimyną ir tuos pačius namus, kurių apginimui jie neva eina į karę, spiečiasi apie vėliavą gynimui savo šalies, bet kada pargrįžta, tai tankiai randa iškabą—"Persamdymui", prikaltą prie namų, o šeimyna, jei neišmirusi, tai dievai žino kur randasi.

Žinoma, darbininkams, kiek tik galima, karės priežastįs užslepiamos. Ir kaip valdonams neslėpti karių priežastis, kuomet jose darbininkai savo krauju ir kunu perka žmonijos išnaudotojams marmorinius palocius, šilkinius rubus, skanų gėrimą ir valgį, bet dar savo aklame karės sumišime paskandina visą savo supratimą apie savo tikruosius skriaudėjus, ir visą teisingą neapykantą linkui kaltųjų išnaudotojų išlieja neteisingai ant nekaltųjų svetimos šalies gyventojų. Karės tankiai esti pasekmingiausiomis nuslopintojomis visokių radikališkų judėjimų. Nesusipratusiam darbininkui užtenka juk, kad jį šaukia tėvynė ir tą šauksmą užtvirtina visi "garbingieji vyrai": turtuoliai, valdininkai, profesoriai, laikraštininkai ir kunigai, kurie 2.000 metų skelbė Kristaus mokinimą: "Mylėk artimą savo kaip pats seve", ir vieton pasmerkti kares ir tą viską, kas veda prie karių, atpenč, dar palaimina ginklus ir einančius karėuti. Tuli kunigų net įpasakoja, kad mirštantis ant karės lauko kareivis, nepaisant kiek jis butų sugriešijęs ar užmušėjisčių papildęs, bus priimtas tiesiog į dangų, kad ir be išpažinties.

Peržvėlgę karės priežastis ir žiaurumus, dabar pereisime prie peržvelgimo karių padaryto ekonominio nuostolio.

Kiek lėšuos dabartinė Europos karė sunku ir negalima iš kalno pasakyti, yra sprendžiama, kad ji lėšuoja $60,000,000 į dieną, ir todėl čion turėsime užsiganėdyti kitų karių padarytų lėšų aprokavimu, iš ko galėsime gauti šiokią tokią nuovóką apie lėšas dabartinės karės. Nereik pamiršti, kad sulyginus šiandieninius karės įrankius su seniau vartojamais, tų įrankių baisią veikmę gyvasties ir turto naikinime, dabartinės draugijos turtingesningumą, kulturiškuose atsiekimuose ir tų atsiekimų bereikalingą naikinimą, tai karės apkainavimas turės buti kur kas didesnis.

Pasekmės pastarojo šimtmečio karių duoda sekančias skaitlines:

Vardas	Metai	Pinigai	Gyvastįs
Respublikos ir Napoleono karės	1793-1815	$6,250,000,000	2,100,000
Krimo karė	1854-1856	1,700,000,000	485,000
Suv. Valst. civiliška karė	1861-1865	10,000,000,000	1,000,000
Austro-Prusijos karė	1866	330,000,000	?
Franko-Prusijos karė	1870-1871	2,033,400,000	290,000
Ruso-Turikijos karė	1876-1877	950,000,000	180,000
Susv. Valst. (su Ispanija)	1898	165,000,000	2,910
Anglo-Burų karė	1899-1901	1,085,330,000	12,000
Ruso-Japonijos karė	1904-1905	2,513,470,000	555,900
Pirmoji Balkanų karė (Balk. su Turk.)	1912-1913	940,000,000	228,000
Antroji Balkanų karė (Balk. tarpe savęs)	1913	450,000,000	120,000

(Toliau bus)

Draugija susideda iš dviejų didelių kliasų: iš tų, kurie turi daugiau skanių valgių, negu apetito, ir iš tų, kurie turi didelį apetitą, o neturi ką valgyt.

Šamfor.

Satyro Užpečkis

BEVALGANT.

Pasišnekėjimas apie kelines.

Burdingierius:—Tik veizėkit, kaip tarakonas man in zupę džiupt ir inpuolė.

Misiukė:—Ką tu zauniji, iš kur čia bus tarakonas, kiba blakė.

Burd.:—Ale ką man pasakoji. Nors ir sumaišiau, bet tik veizėk, kas per didumas, kaip pernykštis žvirblis.

Mis.:—Na, tai čia didelio daikto. Išmesk į spituną ir valgyk.

Burd.:—O ne. Nemožna. Kad butų blakė, tai jes, valgyčia. Jų miegant tuzinais sukramtau, o pilvas vis nepagenda, bet tarakoną bijau ir patrajyt.

Burdingbosis:—Nemožna valgyt. Didelis, mat, ponas. Jau kad taip netinka burdas, tai atiduok kelines ir išsimufyk.

Burding.:—Kelines?

Burdingbosis:—Tu nešioji mano kelines.

Burdingierius:—O, poniazau šventasis. Argi tai man, mylinčiam savo tautą žmogui, možnėtų nešiot net cicilisto kelines. Tfu, atleisk poniazau, sunkų grieką.

Burdingbosis: — Nesikarščiuok, bet atmink, kad aš pirkau subatoj kelines, kurių sėdynėj buvo skylė. Dabar tik pažiurėk pats, jei tų kelinių, kuriomis esi apsiavęs, ne kiauras dugnas.

Burdingierius:—Taip, pravda. Ale tik dumok, griešnas žmogau, kad jau mano paties visos kelines skylėtais dugnais. Vot, štai misiukė gerai žino mano kelines.

Mis.:—Nei aš žinau, nei ką. Įsidėkit znokus, tai aš galėsiu atskirti.

Burdingierius:—Na, na, dzievaž, mano kožną rozą buna su znoku.

Burdingbosis:—Tai tu nori, kaip kad tu paduodi su znoku, tai kad tau ir atiduotų su znoku. O potam visose pakampėse plepėtum, kad gaspadinė skalbti nemoka.

Mis.:—Tu, tėvai, nesupranti, apie kokius znokus mes kalbam. Reik kaip-kur įrišti raudoną šniurelį ir dac ol.

Burdingbosis:—Tu tai jau gera, baisiai gera. Jau, matyt, burdingierių labiau myli, kad net mano kelines jam atidavei.

Mis.:—Et, kad tu supelėtum, yra man kas čia persenusį daiktą mylėt.

Burdingierius:—Nei tavasis nejaunas. Aš buvau visai dar mažas, o jau jis su mano tėvu vištas vogdavo.

Burdingbosis: — Nevermai, brac, aš, mat, visuomet už tave gudresnis. Štai kad ir dabar, turiu darbą, turiu auzą, turiu pačią, o tu nieko. Dar pas mane ant burdo esi. Naują matrasą suspardei.

Burdingierius:—Vo-vo, kad tave kur,—jis gudresnis. Pravda, tu turi pačią, bet kur tavo vaikai? O mano Mariutė net dvynniais rita.

Mis.:—Kaslink musų vaikų, tai tu, Pyter, labai nesirupink. Aš girdėjau, kad tu dar nevedęs, o jau buvāi kelių vaikų tėvas.

Burdingierius:—Jeigu buvau, tai tik aš ir ponas dievas žino.

Mis.:—Ne vien tik ponas dievas žino, kad tau, senam krajui einant naktį prie Marijonos, Jurgis strėnas numušė.

Burdingbosis:—Aha! O jes. Kaip katinui nuo lašinių. Dar ir dabar sakaisi, kad skauda.

Burdingierius:—Jųs du, aš vienas, nėra ką šnekėt. Eisiu gulti.—Gud nait.

Burdingbosis: — Ei! Nemirškmano kelines.

Lilliona.

PASIKALBĖJIMAS DĖDĖS SU POVILU

— Aš, Povil, turiu faktų tave sukritikuoti.

— Nagi.

— Jųs, socialistai, esate kvaili žmonės.

— Kodėl mes esame kvaili?

— Todėl, kad neklausote mokytų vyrų.

— Mes visada klausome mokytų žmonių, jeigu tik teisybę sako ir turi gerus pamatus savo užmanyme.

— Gerai, Povil, klausyk.

— Klausau, dėde.

— Ar tu, Povil, pažįsti tą mokyčiausią lietuvių advokatą New Yorke?

— Kokis tas mokyčiausias yra?

— Na, matai, Povil, tu net nežinai, kokių mokytų žmonių yra. Visi tautininkai žino, o tu nežinai. Tas mokslo vyras yra advokatas Kenkus.

— Tu kalbėk apie faktus, o ne apie savo mokslo vyrus.

— Taigi, Povil, čia ir slepiasi toki dalykai, apie kuriuos tu nei nesapnavai. Jeigu jųs, socialistai, butumėte klausę to advokato, tai butumėte Rusijoje padarę cicilizmą ir carą butumėte užmušę.

— Ką tas tavo advokatas turi su Rusijos socializmu ir caro užmušimu?

— Aš, Povil, atsimenu, kada tas advokatas sakė, kad reikia surinkti pinigų apie $50,000 ir surinkti geriausius žmones, apie 60 vyrų, ir pasiųsti į kitas šalis, kad tie vyrai rašytų sykiu vieną dieną Rusijos carui, liepdami, kad suteiktų žmonėms laisvę, — ir caras nusigąstų, gavęs tiek daug laiškų, duotų žmonėms, ko tik nori.

— Ar jau viskas, dėde.

—Dar ne, Povil. Sako, jeigu caras neklausys, tada rašyti kitiems karaliams laiškus irgi viena diena, liepti karaliams, kad priverstų carą duoti žmonėms laisvę. Bet jųs, socialistai, neklausėte, ir Rusijos revoliucija nei socializmas nepavyko.

— Aš nemanau, dėde, kad advokatas Kenkus butų kam sakęs tokias kvailybes.

— Kaip tu mane gyvą matai, Povil, teisybę sakau. Tas pasikalbėjimas buvo Brooklyne tautiškam name. Aš pats buvau, ir socialistai atmetė tą viską. Dar man Kenkus ir pasakė, kad socialistai yra kvaili; dabar ir aš jau matau, kad jųs esate tikri kvailiai, pertai ir nejvyko Rusijoje cicilizmas, Povil.

— Tavo "faktai", dėde, yra taip supuvę ir pliki, kaip ir tu, dėde. Rusijoj, kariavo žmonės, kad įvykdinti respubliką, t. y. žmonių valdžią, o ne socializmą. Kada Rusijoj žmonės gaus laisvės žodį, tuomet jie vykdys socializmą.

— Gerai, Povil, kad tu sakai, jog Rusijoje reikia įvykdinti respubliką, potam socializmą. Tai kodėl jųs nejvykdote socializmo Amerikoje, kad toki geri socialistai.

— Pasirodo, kad tu, dėde, tiek supranti apie socializmą ir socialistus, kiek gaidys apie astronomiją. Tu manai, dėde, kad socialistai socializmą iškeps, kaip paukštį, ir paduos žmonėms.

— Žinoma, kad taip, Povil. Jųs, socialistai, turite viską padaryti.

— Gerai, dėde. Štai šitas akmuo labai didelis, pakelk tą akmenį, duosiu dolerį.

— Mat, Povil, ar aš nesakiau, kad jųs, socialistai, durni. Tokį didelį akmenį nepakels nei 20 vyrų, o tu nori, kad aš vienas pakelčiau.

— Taip, dėde, yra ir su socializmu, kada daug neišmanėlių yra, o dėdė esi vienas iš jųjų.

— Šarap, Povil! tu negali manęs vadinti neišmanėliu.

— Tai kaip tave daugiau vadinti, kad keiki socialistus ir kvailiais vadini, kad nejvyksta socializmas. Dėde, keli žmonės negali įvykdinti socializmo, taip kaip tu negali pakelti to akmens. Kada darbininkai susipras visi, apsišvies, pamatys, kad šitas pasaulis yra tik geras visokiems apgavikams, darbininkų kliasos išnaudotojams, tada įvykdys socializmą. Tą padarys ne vienas ir ne keli, bet visi darbininkai.

— Ale kaip gali apsišviesti, Povil, aš to nesuprantu, ar kad apsivilktų baltu švarku ir apsiautų baltom kelinėm?

— Tu gali apsivilkti balčiausiomis drapanomis, tas dar nereiškia, kad apsišvietęs. Apsišvietusiu vadina tokį žmogų, kuris skaito knygas ir laikraščius, negirtuokliauja, apsieina visur gražiai su žmonėmis.

— Kad aš, Povil, skaitau "Draugą", o tu vis mane vadini nesusipratėliu.

—Apsišvietęs ir susipratėlis yra skirtingi dalykai. Žmogus gali buti ir apsišvietęs, bet nesusipratęs. Susipratęs žmogus yra tas, kuris mato šiandieninėje draugijoje neteisybę; mato, kad milionai žmonių miršta badu, o saujalė gyvena didžiausiame pertekliuje. Taigi susipratę darbininkai nori padaryti gyvenimą visiems gerą, kad visi žmonės gyventų laimingai, kad nebutų badu mirštančių, nei didžiausiuose lobiuose paskendusių, ištvirkusių kapitalistų.

— Tu man, Povil, galvą apsukai su savo aiškinimais.

— Reikėjo už nosies nusitvert, tai nebutų apsisukus galva.

— Kaip tą susipratimą rasti, ar susipratimą galima nusipirkti ir parduoti?

— Susipratimą galima gauti per skaitymą gerų pirmeiviškų ir socialistiškų raštų ir per klausymą prakalbų.

—Ar susipratęs gali ir prakalbą sakyti?

— Žinoma, kad gali.

— Na, tai gerai, Povil, aš busiu nuo šios dienos susipratęs ir pradėsiu prakalbas sakyti.

— Gerai, dėde, laikyk prakalbas, tik žiurėk, kad neliktum sukritikuotas.

— E-ė, Povil, seno vilko skura kieta. Nebijau nei vieno. Gudbai, Povil, einu prakalbas sakyti. **K. T. J.**

Korespondencijos.

LAWRENCE, MASS.

18 d. liepos, nedėlioj, sustraikavo parapijonai prieš savo kleboną kun. A. Yasaitį. Straiko priežastis ta, kad kun. A. Yasaitis peržengė parapijonų įstatymus. Parapijonai išrinko kolektorius rinkt dešimtukus, bet klebonui tos ypatos nepatiko, todėl sulaukus nedėldienio klebonas tuos kolektorius pavarė, ir iš savo pusės pasistatė sau patinkamus. Kilo straikas. Tuojaus pribuvo straiko malšinti 4 policistai ir vienas detektivas.

18 d. liepos buvo išvažiavimas ant Salisbury Beach, Birutės Klubo. Išvažiavime dalyvavo apie 100 ypatų jaunuomenės. Birutės Klubas buvo užkviestas 64 kp. LSS. ir SLA. kuopos. Daugiausiai dalyvavo socialistų ir birutiečių. Viskas pavyko kuopuikiausiai. Visu keliu vežimais važiuodami dainavo gražias dainas.

Tik vieną tautininkų buvo patikus nelaimė, ką-tik nenukeliavo pas Abraomą blynų tarkuot p. J. Sekevičius. Norėjo pasirodyti merginom, kad garsus plaukikas, bet įplaukęs į marias turėjo šaukties pagelbos. Išgelbėjo dar gyvą. **Mažoji Varguolė.**

ST. LOUIS, MO.

Lietuvos Šelp. F. reikalais.

Skaitau sau už priderystę pratarti žodelį į jumis musų vietos L. Š F. Musų kalbamas L. Š. F. su jo reikalais stovi ant pilnos papėdės. Rašt. J. Daujotas, iškeliaudamas iš St. Louis, Mo., savo raštininkystę apleido; jo vietą užėmė P. Baltrušaitis. Darbas taip pat bus atliktas ir knygos teisingai vedamos.

Aš taipgi iškeliavau iš St. Louis nekuriam laikui. Bet aš, draugai, pasilieku su jumis ir vietos L. Š. F. pirmininkystės pareigas pasilieku pildyti; kartu su jumis veiksiu labui vietos L. Š. F. Kiti L. Š. F. komitetai, kaip tai: kasierius ir kasos globėjai tie patįs ir ant vietos.

Leiskite man pasakyti: dirbkite draugai, kiek jusų spėkos bei išteklumas jums leidžia naudai sušelpimo musų gimtinės šalies, kuri paskendusi didžiausiame vargų šaltinyje. Nėra pasaulėj žmonių grupelės, kuri negirdėtų ir nematytų šios baisios karės liepsnų, ir didžiuma jų prisideda su pagelba nukentėjusiems nuo karės. Gi mums reikia butinai atjausti likimą savo tėvų, motinų, brolių, sesrų ir genčių. Atjautimas, — tai pinigiška parama. Šiandien niekas dar pilnai neištiesė mums rankos. Bet ateis valanda, kada glėbiai laiškų nuo musų motinų tėvų, brolių ir sesrų pasklys po šią šalį su aprašymu nelaimių bei vargų ir tada tiktai reikalaus nuo musų pagelbos, o mes šiandien gaminkime tą pagelbą, kurią ant pareikalavimo galėsime suteikti.

Nenuoalsaus truso jums,

J. V. Klastaitis,

Box 236, Westville, Ill.

GARDNER, MASS.

8 d. rugpjučio LSS. 89 kuopa turėjo pikniką. Diena buvo iš ryto gana graži, per tai ir publikos atsilankė ne mažai. Tik ant vakaro, kada piknike, galima sakyti, visas "biznis" atsidaro, pradėjo rodytis debesįs su lietum, išbaidydami publiką, nors ir iš didelio debesio visai mažai lijo. Pikniko programa susidėjo iš prakalbų ir deklamacijų. K. Šeštokas iš Worcester, Mass. sakė prakalbą. Kalbėjo apie jaunuomenės ir darbininkų reikalus. Daugiausia teko katalikams ir tautiečiams, kurie antgalo jautėsi įžeisti. Kai-kurie katalikai akis apsišvietė izopo vandeniu, pradėjo savo spėkas rodyti, vartyti akmenis iš jų senų pozicijų. Šiaip viskas pavyko gerai.

29-tai dienai rugpjučio LSS. kuopa kartu su finais socialistais reigia didelį tarptautišką pikniką, kuris manoma bus vienas puikiausių, koks kada yra buvęs Gardneryj. Pikniko programa bus iš dainų, deklamacijų ir visokių žaismių. Taipgi bus ir prakalbos finų ir lietuvių kalbose.

1 d. rugpjučio per mėnesinį LSS. 89 kp. susirinkimą tapo prašalintas iš kuopos Martynas Vaitiekus už peržengimą socializmo principų. Tokių ypatų kitos kuopos lai apsisaugoja.

Kuopos Korespondentas.

SO. BOSTON, MASS.

Liepos 31 d. LSS. trįs kuopos: 60, 67 ir 71 turėjo turėjo parengę pikniką Lily Pond Grove.

Jaunimo buvo gana daug, visi gražiai linksminosi. Buvo skiriamos dovanos, už atsižymėjimą; pirmą dovaną laimėjo (baksą popieros) p. Ona Žvingiliutė iš Lynno, Mass., už bulvių sodinimą, už greičiausį bėgimą laimėjo pirmą dovaną (saldainių baksą), p. M. Užkuriutė iš Lawrence, Mass, antrą dovaną, už bėgimą (saldainių baksas), p-lė Ona Žvingiliutė. Už augščiausį peršokimą laimėjo baksą popieros Grėviškis iš So. Bostono, už bėgimą laimėjo pypkę Bingell iš Lynn Mass., už bulvių sodinimą — F. Bogušas, iš Cambridge, Mass.

Po to prasidėjo šokiai ir traukėsi iki vėlai naktį. Pelną likusį nuo pikniko ketina paskirti "Kovos" preso fondui.

Rugpjučio 1 d. turėjo susirinkimą Vytauto Dr-tė. Tarp kitų tarimų, buvo išneštas sąjausmas laisviečiams drg. J. Neviackui ir L. Pruseikai. J. Neviackas į Vytauto Dr-tę dar ir dabar priklauso, ir joje jau 8 metai, todėl visi nariai yra pasipiktinę tokiais šlykščiais jų šmeižimais.

Vytauto Dr-tė yra viena iš progresiviškiausių So. Bostone, jos parengtose prakalbose buvo surinkta daugiau kaip 200 dol. karės nukentėjusiems Lietuvoje ir perduota L. Š. F.. Iš iždo taipgi paaukavo $100 į L. Š. F.

Kartas nuo karto pasirodo "Laisvėje" kritika 60 kp. LSS. draugų, arba kuopos veikimo; reikėtų giliau pažiurėti, arba sekti jos veikimą, todėl jei kur ir padaro klaidą, turi buti atitaisyta. Kuopa buvusi turtinga inteligentija, turtingesnė ir suinteėm, todėl jei kas yra primetama 60 kp., tai butų gerai, kad pasilaikytumėt sau.

Dabar visas veikimas 60 kp. lieka ant paprastų kuopos draugų. Inteligentija nieko nepadeda, bet veikimas neapsistojo; draugiškumas tarpe kuopiečių tvirtas, reikia tikėtis, kad savo veiklumą parodys ateinančią žiemą, nes dabar vasara, visi mokinasi "Kainas", Erškėčių taku", "Gairės gyvenimo pragaros", "Žvakutė užgęso" ir dar kitus. **N. J. Vabalininkas.**

NEWARK, N. J.

Rugpjučio 1 d. š. m. Newarke buvo kruviniausias nedėldienis; prasidėjo nuo subatos vakaro ir tęsėsi iki vėlybai nakties šventadienio. Pirma tragedija įvyko ant Varwick st., saliune. Vienas lietuviško vaisko žalnierius pamėgino pasmaginti savo ranka, pasirodydamas ką jį išmoko mokindamos muštro. Vienam senukui smogė į veidą kumščia, senukas puolė su krėslu augštieninkas ant grindų ir apie pusę valandos nesikėlė. Vytis paspruko.

Antra tragedija įvyko 248 Elm st., apie 5 val. iš ryto; girtuoklis Jurgis Valavičia peršovė žmogų, pas kurį jisai gyveno, Ant. Pranaitį, ir antrą įnamį Joną Misiunskį ir patsai nusišovė, apie 6 val. ryte mirė.

Trečia tragedija įvyko ant Walnut st. taipgi tarp katalikiškos šeimynos F. Š-čio, kuris sumušė savo moterį, taipgi norėjo pavartoti revolverį. Gyvenanti tuose namuose mergina, pamačius tragediją pusplikė atbėgo ant 104 Tyler st. ir ten pernakvojo.

Kun. Dabužinskis savo parapijonus išvadino akmeniniais stulpais, kad jie nekovoja prieš bedievystę; liepė kovoti taip, kaip kovojo šv. Steponas ir šv. Vincentas, tai delto turbut ir S. Taknevičius pagriebęs bedievių pinigus nunešė pas dievą.

Kuopos Korespondentas

HAZLETON, PA.

Buvo surengtos prakalbos LSS. 80 kp. 13 d. liepos. Kalbėjo V. Andrulevičius iš Pittston, Pa.; antras — T. J. Kučinskas iš Chicago, Ill. Abiejų draugų prakalbos buvo nuoseklios ir publiką užganėdino, ką parodo žmonių ramus užsilaikymas. Dar pirmą kartą Hazletone atsitiko, kad po prakalbų prisirašė penki nauji nariai, o vienas persikėlė iš New Yorko valstijos.

Buvo taipgi parinkta ir aukų; surinkta $7.53; lėšų padengimui $3.78, o del karės nukentėjusių $3.75 pasiunčiam per J. Stasiulevičių, LSS. sekretorių. Tikiu kad 80 kuopa jau dabar galės daugiau ką veikt del visuomenės, nes turi išviso 10 vyrų, 2 merginas ir 2 moteris. Rudeniop pradės mokytis veikalą "Kovoje už laisvę". **M-čienė.**

DES MOINES, IA.

LSS. 160 kuopa parengė prakalbas 29 ir 31 d. liepos 1915 m. Pirmą vakarą kun. Mockus kalbėjo apie karę, kas ją pagimdė ir kam ji yra reikalinga; kad kunigija žmones laiko nuo apšvietos, o darbininkų kliasa durtuvus pasiėmusi eina savo brolių durti.

Buvo deklamacijos; deklamavo O. Dagiliutė.

Antrą vakarą tema buvo "Kas tiki į Kristų gaus $1000". Publikos buvo nemažai, bet neatsirado, kas tą tukstantį dolerių paimtų. Kun. Mockus aiškiai iš biblijos prirodė, kas yra tikėjimas, ir kam mes tikim. Musų dvasiškieji carų ir kapitalistų agentai rėkia "tikėk, o nieko nežinok", ir išaiškino, kaip žmonės, pildydami tuos įsakymus, tiki, patįs nežinodami į ką ir delko tiki.

Publikos buvo nemažai, visi gražiai užsilaikė. Aukų surinkta per abudu vakarus $7.45.

LSS. 160 kuopos nariai mažai teveikia. Kun. Mockus prabuvo Des Moines visą savaitę, nieko nereikalavo už kelią, nei už dienas, per visą savaitę kuopa parengė vos 2 prakalbas. Ar ne sarmata? **Dukterų Dėdė.**

NORWOOD, MASS.

Rugpjučio 1 d. šv. Jurgio Dstė parengė prakalbas. Kalbėjo kun. Kemešis apie artimą Lietuvos ateitį, arba kur Lietuvių tauta jaustųsi laimingesnė, — po Rusija, ar po Vokietija? Kalbėtojas darė išvedimą, kad po Vokietija butų ekonomiškai geriau, apšvieta ir kultura greitai pakiltų. Bet dvasinis tautos pakilimas ir tikras kulturos išauklėjimas geriau užtikrintas po Rusija... Jezuito gudrumą žmonelės nesupranta. Carizmas kunigijai labai reikalingas.

Paragino rašytis į naujai tveriamą katalikų darbininkų sąjungą.

Toliaus kalbėjo klierikas Petraitis. Apkaltino Austriją su Vokietija dabartinės karės iškėlime. Visoj kalboj vadavosi gerkle, o ne protu. Bet vienas dalykas man patiko, tai kad pasakė: "nėra krikščionių, nei katalikų". Bravo, Petraiti! Tik kam "runiji" į tų katalikų kunigus?

Paskui užėmė vietą atsižymėjęs Norwoodo sorkininkas "Neženotas Andrius". Jis labai mėgsta kalbėti apie laisvąją meilę, matomai pats užinteresuotas praktikavime tos meilės. Nors rauste raudo publika beklausydama tokios gatvinės pliovonės iš kunigo lupų, tačiaus negalima užtylėti neatkartojus jo žodžių, nes jie vaizdžiai charakterizuoja doros apaštalą ir atvaizdina jo begėdiškumą. Girdi, G. Jurgelevičiui patekus už nušovimą pačios į belangę, buvęs pašauktas spaviedot jį ir tasai jam išpasakojęs, kad jau "į trečią dieną po apsivedimo davė pačiai į pasturgalį, nes jinai prisispyrus reikalavo gyvent su kitais vyrais, girdi, cicilikučių moterįs ją kalbinę prie laisvosios meilės, ir kad Norwoode randasi dar keturios poros, ėmusios civilišką šliubą, jos visos gyvena kai katės morčiuj" ir tt. Girdi: "Jųs vyrai paimkite dilgėlių ir duokite savo pačioms per pilvus, tai joms nereikės kitų vyrų".

Kas gali pasakyti, kad toks nepraustburnis savo pliovonėmis nesėja tarpe porų to, kas buvo ir tarpe Jurgelevičių? Juk šlykštu klausyties tokios kalbos, o jeigu tamsųs alkoholiumi apsvaigusieji prisimena sau "dvasiško tėvelio" pamoką — prie ko tas gali privesti, jei ne prie šeimyniškos tragedijos?

Tuos žmones, kurie ėmė per valstybinį teismą šliubą, niekšiškai kaip paskutinis gatvinis degeneratas šmeižia tik delto, [illegible] teko užmokestis. Visupirma jis išniekina šalies įstatymus, kurie turbut daugiau gerbiami, negu kokie ten jezuitiški, antra išniekina šeimynas, kurios savo doroje augščiau stovi už visas tamsybėj ir girtuoklystėje paskendusias katalikiškas šeimynas, mokinamas tokių piemenų, kaip šis, kurio žodžius čia paminėjau. Patarčiau tokiam mokytojui uždaryti savo "šventą burną". **Aidas.**

SO. OMAHA, NEB.

So. Omaha LSS. 131 kuopos susirinkime 11 d. liepos buvo skaitytas laiškas nuo "Kovos" adm., kuriame prašoma remti "Kovos" iždą. Kuopos nariai mielu noru pritarė. Paskirta $3 iš kasos ir liko surinkta $1.65. Aukavo: A. Ukelis, A. Poškus, J. Bulovas, T. Žarnauskas, M. Simonavičius, A. Bugdėnas po 25c; Fel. Vismontas 15c; viso $1.65. Pinigai pasiųsta "Kovos" administracijon.

Nutarta rengti prakalbas ir varyti agitaciją tarpe vietos žmonių. Surengta prakalbos ir gauta už kalbėtoją kun. M. Mockų. Kalbėjo per 4 vakarus. Prakalbos atnešė daug naudos, paskleista daug literaturos ir 131 kp. žymiai sustirprėjo.

Darbą draugai pasiryžę tolesniai energingai varyti pirmyn. Labai tas malonu ir pigirtina.

M. Simonavičius.

Partijos Reikalai.

Neužmirškime kad 1916 m. prezidento rinkimai.

Organizuokimės 1916 metų prezidentiniams rinkimams!

Mes galime rašinėti prašymus arba protestus — pakol mes nebusime tvirti, jie turės maža svarbos. Mes galime ko reikalauti ar ką smerkti — mes maža ką tereikšime, pakol savo užpakalyje neturėsime minios. Mes galime, jei norime, leidinėti karės manifestus arba daryti projektus taikos programams, bet jei mes neturėsime minios paremti musų darbui, musų šneka nueis ant vėjų.

Daug nusiskundimų.

Daug yra nusiskudimų, didelė eilė yra neteisybių, kurios buvo kruvomis suverčiamos ant darbininkų sprando trumpu demokratų valdžios laiku, valdžios, kurią Wilsonas pavadino "naujosios liuosybės" valdžia. Nusiskudžiama pragyvenimo brangumu, iš vienos pusės; numušama algos ir dar augščiau pakeliama pragyvenimo reikmenų brangenybė, iš kitos pusės. Darbininkai nusiminime sustraikuoja, o į jų straiką darbdaviai atsako ginkluotais žudikais, milicija ir kariuomenė. Kada darbininkai stveriasi boikoto, kaipo paskutinio įrankio, tai darbdaviai patraukia darbininkus teisman. Teismai išduoda nuosprendį, kad darbdaviai turi teisę atsiimti iš bankų krauju ir prakaitu sutaupytus darbininkų centus. Darbdaviai atsiima, išplėšia nekaltiems kudikiams, nėščioms moterims ir seneliams paskutinius centus, kuriuos duonpelnis-darbininkas buvo banke pasidėjęs. Galvažudingi žmogždžiai, namų padegiotojai yra teismų paleidžiami laisvi, tuo gi tarpu nekalti žmonės yra nuteisiami ir pasodinami kalėjiman už nuodėmes, kurių jie niekuomet nebuvo dasileidę.

Negana, kad darbininkai skriaudžiami; jie yra dar įžeidžiami; teismų nuosprendžiai greitai daro vien tiktai pasityčiojimą iš darbininkų teisių organizuoties, liuosai apkalbėti savo reikalus ir liuosai išsireikšti per spaudą. Organizacijos, laisvo žodžio ir laisvos spaudos teisės darbininkams nuolat atimama. Gudriai sutaisytais rinkimų įstatais suvaržoma darbininko balsavimo teisė. Aplikantai, norintiejie ukėsystės popierų, atmetama už nepataikymą atsakyti į kokį susuktą klausimą, užduotą kokio nusipenėjusio teisėjo.

Tik vienas atsakymas.

Kokį mes duosime atsakymą į tuos nusiskudimus ir nuoskriaudas? Mes galime duoti tik vieną pasekmingą, tiktai vieną reiškiantį atsakymą. Tai yra, kad 1916 metais mes — du, tris ar daugiau milionų musų — turime eiti prie balsavimo dėžučių ir paduoti savo balsus už darbininkų kliasos paliuosavimą. Tai butų daugiau negu sudavimas į žandą, tai butų įspyrimas, tai butų trenksmingas smugis suvadžiojamajai "laisvės administracijai", tai butų smugis korporacijų terorizmui, tai butų smugis straiklaužio-žmogžudžio viešpatavimui, tai butų smugis pirktiemsiems teisėjams, nuolankiai pildantiems savo samdytojų valią.

Tai yra vienatinis tinkamas atsakymas, vienatinis garbingas musų kliasos atsakymas, vienatinis atsakymas, kurio tikslu gyvuoja ir musų partija. Mes turime duoti tokį atsakymą arba pasitraukti šalin, bet juk tikrai mes negalime trauktis.

Organizuokimės 1916 metams.

Kad parodžius, jog musų partija gali gyvuoti, josios narių skaitlius turi augti, o kad jinai augtų, mes turime nuo šiol vesti organizavimo kovą-kampaniją.

Jeigu kiekvienas musų esame sąžiningi sau, sąžiningi savo kliasai, sąžiningi savo partijai, — tad nuo šio laiko kiekviena musų mintis, kiekvienas musų geismas bei sujudimas turėtų buti **organizavimasis 1916 metams.**

Jeigu kokioj vietoj butų tik vienas socialistas, jis privalo susinešti su artimiausia kuopa, rajonu arba organizacijos centru. Jis turėtų sekti, kas yra socialistų daroma tam reikalui; turėtų ir kitiems aiškinti ateinamųjų rinkimų reikalą. Jis turėtų skleisti socialistų atsišaukimus tarp nesocialistų. Ypatingai jis turėtų veikti tarp paprastų darbininkų ir unijistų. Gavus vieną ar du pritarėju, jis turėtų susieiti su jais pasikalbėti apie atsitikimus, svarbius darbininkų gerovei. Ypatiškas veikimas esti pasekmingesnis negu viešas. Ypatiškas veikimas tarp draugų, pažįstamų ir nepažįstamų sukelia mažiaus neužsitikėjimo, nuožiuros ir mažiaus pasipriešinimo, negu viešas darbas. O prieš prezidentinius rinkimus yra toks laikas, kuriame svarbiausia neturėti priešų. Be viešo veikimo, be abejo, negalima apsieiti. Bet šičia nurodome, kaip galima pavieniams socialistams veikti ir gabenti socialistų reikalui didžiausią naudą.

Jeigu yra kur daugiau socialistų, bet jie nepajiegia dar sutverti ir užlaikyti kuopos, lai jie susineša su artimiausio rajono ar centro valdyba, gauna veikimui informacijų ir visi ypatiškai veikia tarp darbininkų. Socialistai yra darbininkai, jie yra bėdni, bet ne tiek bėdni, kad negalėtų pašvęsti po keliatą minutų kasdien pakalbėjimui su kitais darbininkais.

Turėkime daugiau noro veikti, daugiau atsidavimo socializmo labui, veikime kur galime tarp žmonių musų organizacijos naudai, tai ir mažiau pinigų išleisime ir daugiau nuveiksime.

Parašome Socialistų Partijos centran, kad atsiųstų agitacijinės rinkiminės literaturos; išversime jąją lietuviškai. Liet. Soc. Sąjunga plačiai skleis tokią literaturą tarp žmonių. Turėsime ir originalės literaturos, pritaikytos prie lietuvių supratimo ir prie LSS. reikalų.

Sąjungiečiai savo raudonosios savaitės veikimu parodė, kad jiems nestokuoja energijos nei pasišventimo. Didelį darbą jie atliko. Prezidentinių rinkimų kampanijoj atliks nepalyginamai didesnius darbus.

Sąjungiečiai mokės, neįžeidžiant žmonių, skleisti tarp jų socialistiškąją literaturą ir socialistų mintį.

Tegul kiekvienas sąjungietis jaučiasi, kad jis yra idejos darbininkas, idejos kareivis. Bet kariauti turi taktiškai, draugiškais įtikrinimais, kapitalistų valdžios negerumais. Tokiu budu socialistas, kuris nėra nei kalbėtojas nei rašytojas, gali atlikti didelius darbus. Visi sąjungiečiai privalo veikti. Kiekvienas privalo parodyti, kad jis yra ne tik iš vardo, bet ir iš darbų socialistas. Neatsidėkime, kad viršininkai arba vadai už mus darbą nuveiktų. Jie to padaryti negali be musų išvien veikimo.

Kitataučių socialistų organizacijoje jau veikimas virte verda. Daugelis jau turi išsidirbę planus 1916 metų rinkiminei kovai. Nesnausime ir mes. Finų socialistai gali buti visiems pavyzdis. Jeigu mes ir kiti taip darbuosimės, tai 1916 metais socialistų kandidatas gaus kokius tris milionus balsų. Tik tada kapitalistai išgirs musų balsą.

Organizuokimės!

Agituokime!

Neatsilikime bent nuo kitų!

K. V.

Sąjungos Reikalai.

PRIE VEIK. KOM. REF. 5.

Tas nubalsavimas iššaukė sąjungiečių didesnę domą ir pasirodė nuomonės priešingos didžiumos Veik. Kom. numonėms.

Veik. Kom. didžiuma manė, kad nubalsuodami $5.00 kelionės lėšas ypatoms, surištoms su Sąjungos bylomis, galės apsaugoti Sąjungos iždą.

Mes, kožnai ypatai, kuri dirba "Kovos" spaustuvėj, ar tai redaktoriam, administratoriam, sekretoriam ar raidžių rinkėjam apleidžiant, nepasakysime, kad jie turi apsigyventi ne toliau kaip $5.00 kelionės į Philadelphiją ir atgal. Bet jie apsigyvens, kur jie ras sau užsiėmimą, kad gyvastį palaikius. O jei jie burs mums reikalingi prie kokios bylos?—

Bet jie apsigyvenę, kur kelionės lėšos sieks $6.00. Ką tada mes turėtume veikti? Turim įstatymą, kad kelionės lėšos, siekiančios $6.00 Sąjungos byloms negalima mokėti.

Delei vieno dolerio, mes netektume liudininko, be kurio mes turėtume bylą pralaimėti. Kas tada prisieina daryti, ar Veik. Kom. įstatymą nepaisyti, ar bylą pralaimėti?

Mes gerai žinome, kad redaktorius, administratorius ar sekretorius, tai musų darbininkai. Jei jie yra patraukti atsakomybėn už "Kovą", tai mes už juos ir atsakom.

Mes žinome, kad Są-gos kuopos gyvuoja po visas Suvienytas Valstijas. Kuopą likvidavus, turtas lieka Sąjungai, o jei kokia ypata norėtų pasinaudoti kuopos turtu, tada Sąjunga turėtų tą ypatą patraukti atsakomybėn, o sekretoriui prisieitų važiuoti, bet jis negali, nes įstatymas penki doleriai, o kelionė šeši doleriai. Kas tada prisieina daryti?

Užginčyti, kad nebus reikalo bylinėtis, tai negalima. Tik kelios savaitės tam atgal Passaic, N. J. keli samozvancai pasisavino Sąjungos turtą, na jei Sąjungos sekretoriui prisieitų ten nuvažiuoti, o su $5.00 negalima.

Sąjunga nemano bylinėtis, bet apsiginti tai privalo, todėl dėlei apsiginima privalome visas spėkas dėti, o ne imti jas atgal.

Todėl mano nuomone balsuojant prieš V. K. referendumą 5 reik stengtis klausimą išrišti atsakančiai. **N. Januška.**

GAILA VARŠKĖS, GAILA ŽENTO.

Tilpus "Kovoj" 5-tam V. K. tarimui, pasirodo ir priešingos nuomonės, gi aš V. K. tarimą noriu apgint ne delto, kad aš buvau įnešėju, bet delto, kad draugai nori palikti laisvą varškės kabinimą, o V. K. nori tą kabinimą aprubežiuoti, nes kitaip Sąjungai gręsia nesmagumas. Drg. Vidiko kritika yra gana gili, jos nesulyginsi su 60 kp. nuomone. Kad "nevisi Sąjungiečiai užganėdinti tokiomis išlaidomis, tai jau žinoma tarpe jų ir mes 11 V. K. narių. V. K. tarimas neliečia nieką, kaslink vedimo bylos, ginant savo darbininką. Tarimas reikalauja, kad apkaltinamasis butų tiek sąžiningas, kad atsižvelgtų į Sąjungos išlaidas, kurias Sąjungai daro apmokėjimas kelionės lėšų. Ar tų išlaidų negalima jau išvengt; aš sakau galima. Drg. Vidikas nurodo, kad negalima ir delto negalima: esą redaktorius kitokio darbo nemoka kaip tik prie laikraščio. Gal Vidikas apart to darbo, kito negali dirbt, bėda tokiam gyvent kapitalizmo systemoj, nes dabartinėj systemoj nėra užtikrinta nei vienam darbininkui, kad jis tą ar kitą darbą visada gaus, tai ar gali but kalba prie socialistiškų laikraščių, nes ten dar sunkiau gaut darbo. Darbininkas priverstas dirbt tokį darbą, kokį gauna, o ne kokio nori. Gi draugas V. budamas po teismu turėtų atsimint organizacijos reikalus. Toliaus drg. Vidikas sako, kad V. K. neatsižvelgia į tai, kad "Kovos" redaktoriui nėra tiek algos mokama, kad jis galėtų sutaupyti panašiems reikalams. Čia parodo savo neužsiganėdinimą 18 dol. savaitėj alga. Redaktoriai, paklauskit musų prastų darbininkų ar mums gana? Pabandykit gyvent su musų uždarbiu 10 dol. savaitėj ir tankiai mažiau, o mes dar ir neišdirbam visų metų. Įsitėmykit didžiumos savo draugų gyvenimą, palyginkit musų uždarbį su savo, o gal kitaip žiurėsit. Mes — tai vargšų organizacija, tat daugelis sako, kad "inteligentų idėa — tai doleris ir garbė". Man tankiai tenka delto remtis su draugais, bet jųs patįs duodat jų argumentams pamatą. Nurodžiau, kad darbininkas priverstas dirbti, kad ir netinkamą darbą, o ėsant po teismu eiti ir prie kito darbo. Drg. Vidikas nurodo, kad gali buti atsitikimas, jog daktaras pasiunčia gydyties... Ir aš pilnai sutikčiau daryt išėmimą tokiam atvėjuje. Tas gali but pataisymu prie 5 V. K. tarimo.

Kaslink administratoriaus su sekretorium, tat jei jie Sąjungos darbininkai, tai nežiurint, kur juos Sąjunga turės, Chicagoj, ar kur kitur, Sąjunga jiem kelionės lėšas apmokės. Drg. Vidikas nurodo, kad komercijos įstatymai reikalauja už savo agentų darbus atsakyti. Sąjunga ir atsako, bet čia klausimas su apmokėjimu kelionės lėšų, kuomet ta ypata jau nėra Sąjungos darbininku, — tai kitas dalykas. Pasakymas, kad išdalies kiekvieno laikraščio byla apsimoka, tuomi buk pasigarsina, gaunama prijautėjų ir naujų skaitytojų, tai aš abejoju. Čia ne "Keleivio" knygų išgarsinimas, nurodant, kad ten galit gaut knygą.

Įvykdžius V. K. tarimą gyveniman imtų visi niekšai traukti redaktorius po teismus, — tai abejot reikia, nes po teismą tąsytis darosi lėšos abiem pusėm V. K. tarime neatsisakoma ginti Sąjungos darbininkus, gynė ir gins, o kad "Kovai" sunku gauti redaktorių, tai kitas dalykas; prie organizacijos laikraščio reikia daug kantrumo, mat daug "bosų", o priežodis sako: tarp daugelio auklių vaikas be galvos.

Žodis 60 kuopai.

Įnešėjas F. K. Vabalas pamatuoja savo įnešimą, kad ateityje apsaugojus Sąjungą nuo panašių atsitikimų, kaip ve, mokėt tokias dideles kelionės lėšas, kad ateityje ypatos, surištos su Sąjungos bylomis didesnių kaip $5.00 kelionės lėšoms apmokėti negautų, skaitant į abi pusi. Jeigu gi ypatos taptų įtrauktos į bylą iš Sąjungos priežasties ir tt. Gal aš tik Vidiką nurodžiau, kaipo pavyzdį, bet pats sakinys **"ypatos, surištos su Sąjungos bylomis"**, rodos aiškiai sako, kad aš kalbu apie Sąjungą, o ne apie Vidiką. Sąjunga nutarė (60 kp. sako.) provotis su Stankum. Ne Sąjunga nutarė provotis, bet nutarė gint savo darbininką. Sako, kad tur ir liudininkam apmokėti. Jei 60 kp. neatskiria liudininką nuo kaltinamojo, tai jai taip ir atrodo, jog liudininku Sąjungai bus tas, ką po teismu statys, tai ir toji Sąjunga turės atlyginti, kiek reiks liudininkui. Turiu pasakyt, kad 60 kp. bereikalingai mokina kitus, pati pasirodo reikalaujanti paaiškinimų. Kritikuoja įnešėją, o ne V. K. tarimą. Man rodos, priėmus didžiumai V. K. narių mano įnešimą, tai jis lieka V. K. tarimu.

60 kp. sako: "gal ir gerą norą turi Sąjungai įnešėjas". Ką reiškia tas sakinys? Gal aš ir klaidingai dariau įnešdamas, gal V. K. irgi klaidingai sprendė, bet jums taip nepritinka sakyt. Jei jųs abejojat apie musų ištikimumą Sąjungai, tai ko laukiat ir nesuspenduojat musų?

F. K. Vabalas.

LSS. REF. No. II, 1915 M.

Šiuo numeriu diskusijoms kaslink referendumo II (Žr. "Kovos" nr. 27), klausimas apmokėjimo kelionės lėšų važinėjantiems į bylas LSS. centraliniams darbininkams, vieta "Kovoje" užsidaro. Klausimas eis nubalsavimui..

J. Stasiulevičius,
LSS. Sekret.-Vert.

L. K. TARIMAS 4.

Mieli draugai:—

Šiuomi įnešimu siunčiu ir 29 "Kovos" numerį su ištaisytomis klaidomis, kurios esti veik kiekviename "Kovos" numeryje.

Kaip matote, su tokia daugybe klaidų "Kova" negalime siuntinėti savo skaitytojams, o kad sumažinti klaidas — kreipiuosi prie L. K., tikėdamas, kad jųs, draugai, atkreipsite į tai atydą ir priversite "Kovos" redaktorius prižiurėti "Kovą'.'

Iš savo pusės turiu pranešti, kad yra įsakyta presfideriui, jog neleistų preso, kol nebus sugrąžinta iš redakcijos korekta atmušta nuo formų. Tas daroma, bet klaidų visvien yra. Reiškia, redaktoriai nepaiso "Kovos" gerumo, by tik atlikta.

Kelis kartus pastebėjau redaktoriams apie klaidas, bet mano pastebėjimas nieko nereiškė. Atsako: "Visuomenės mane pastatė, tai visuomenė turi tiesą ir reikalauti to, kas yra gerinama. Už "Kovą" atsakau aš, o ne administracija."

"Kova" vedama šiaip:

Vidikas—žinios, "Faktiški patėmijimai", Satyras, Povylo su dėde pasikalbėjimas, 3 špaltos straipsnių ir Philadelphijos žinios.

Smelstorius — Redakcijos straipsniai, beletristika, Moterų skyrius, korespondencijas ir tt.

Draugiškai, "Kovos" adm.

V. Yakštis.

Korekturos klaidų pasitaiko visur, nors nurodomam num. jų yra perdaug. Gaila, kad taip yra. Bet dar blogiau, kada partijos organas taip mažai atydos atkreipia į agitacijos, į partijos dalykus. Tai jau ne toks menkniekis, kaip anos klaidos..

L. Pruseika.

Literaturos Komitetas negali priversti "Kovos" redakciją vesti laikraštį taip, kad nebutų klaidų. Klaidų pasitaiko prie didžiausio atsargumo. Bet visgi geistina butų, kad jų butų kuomažiausiai.

St. Michelsonas.

Ištikro, geistina, kad ne kuomažiausiai tų klaidų butų, bet kad jų butų nors mažiau. Kur skaitytojas pats gali pasitaisyt klaidas, tai nieko, jeigu red. į tai neatkreipia atydos, bet čia yra apie trečdalis jų, ką negalima bent kam pataisyti ir suprast sakinius: per tai "Kova" netenka svarbos, nors straipsniai ir svarbųs. Apie prievartą ar iš L. K., ar iš visuomenės—tuščia šneka. **J. Baltrušaitis.**

LSS. Sekr. Vertėjas,

J. Stasiulevičius.

Paaiškinimas.

Labai nemalonu yra kada svetimomis lėšomis perkamasi sau garbės vainikai.

Jeigu kam, tai pačiai redakcijai sumaišymai straipsnių yra vienu iš nemaloniausių atsitikimų. Jeigu L. K. butų po ranka turėjęs tų straipsnių korekturą (kuri randasi ir šiandien redakcijos rankose) butų galėjęs teisingiau spręsti. Administracija sako, kad "presfideriui" neleidžiama leist mašinos kol redakcija neperžiuri pirmo atmušto lakšto, bet reikia pasakyti, kad tas nebuvo daroma, nes seredos ryte laužoma antra pusė laikraščio į formas ir nuo 9-10 v. ryte pradedama ekspedicija. Visą laikraštį perskaityti — na, į 5 minutas nieks nesuspės. Antromis korektomis pasitikint redakcija ir leisdavo spausdinti peržvelgus rankomis statytus straipsnių antgalvius, iki laužyme į formas neatsitiko tokie sumaišymai kaip N 28 ir 29. Nuo tų numerių dabar jau korektomis nepasitikima—bet delto darbininkas turi gaišuot ir presas laukt.

Nenorint barnių ir vaidų redakcija tat priima ant savęs svetimas nuodėmes.

Redakcija.

V RAJ. LSS. II IŠVAŽIAVIMAS.

Pranešu V Rajono kuopoms, kad II išvažiavimas įvyks 29 d. rugpjučio (august) Marlin parke, tarp Minersvillės ir Pottsvillės. Norintieji dalyvauti teiksis nepamiršti paimti Minersvillės karą, kuris daveža iš Pottsvillės iki parkui. Visi norintieji dalyvauti išvažiavime su paskaita, prakalba, monologu ar deklamavimu eilių, kas ką mokinasi, teiksis pranešti šiuo antrašu: J. Ramanauskas, 249 So. 4th St., Minersville, Pa. Delto, kad tą patį neišsimokintų keli, nes butų veltui triusas.

LSS. 15 kp. sekret.

J. Ramanauskas.

SPRINGFIELD, ILL.
Pusmetinis raportas.

LSS. 29 kp. surengė 4 prakalbas ir po vieną referatą, diskusijas ir įvairumo vakarėlį. Susidėję su kitų tautų socialistais surengė prakalbas 1-mą d. gegužės.

Apart vietinių kalbėtojų buvo drgg. M. Dundulienė ir M. Dusevičius. Naujų draugų per tą pusmetį prisirašė 14. Piniginės apyvartos turėjo $159.37. Išeigų $154.27.

Atskirose pirmeiviškose draugijose socialistai nemažai truso padėjo, skleisdaim apšvietą, t. y. užlaikydami viešą knygyną, rinkdami aukas nukentėjusiems nuo karės.

Gegužės mėn. pabaigoj keliatas draugų susitarę parsikvietė M. X. Mockų, kuris per 4 vakarus laikė prakalbas. Pasekmės buvo gana puikios.

Moterįs ir merginos, priklausančios kuopai, padeda darbuotis. Kuopa yra nutarusi šįmet surengti dešimtmetines sukaktuves savo gyvavimo ir darbavimosi darbo žmonių labui.

F. Klembauskas.

LSS. 56 KP. DRAUGAMS.

Draugai! Iš kur jųs ištraukėte šitą žinią, kad LSS. 3-čia kuopa atsisako turėti ką-nors bendra su jusų kuopa?

Man, kaipo 3-čios kuopos raštininkui, yra žinoma, kad LSS 3-čia kp. tokio nutarimo nėra padariusi. Negalima nei suprasti, ką 56 kp. nori atsiekti savo "papeikimu" ir atsakymu 3-čiai kuopai ("K." nr. 31).

Reikalaujant J. S. Mažeikai laiškų nuo manęs, aš pasiunčiau laišką jam, ar ne? Pranešdamas, kad aš atsisakau su juomi turėti bent kokį reikalą. Ir reikalavau, kad Mažeika apie tai praneštų 56 kp.

Aišku, kad Mažeika laišką sufabrikavo. (? R.)

Nuo Mažeikos atsisakiau delto, kad jis per laišką išvadino 3-čią kuopą netinkamais vardais, kad "grįžtumėt prie Alaburdos parapijos" ir tt.„ ir už ką? — Kad du metai atgal nepribuvo į Youngstowną su prakalba drg. L. Pruseika ir šiemet 11 bal. M. Dusevičia, siųsti nuo 3-čios kuopos.

Pruseika nepribuvo, kad tą dieną ištiko potvinis, ir išgriovė gelžkelius. Drg. M. Dusevičius turėjo klaidą, nes 11 d. bal. važiavo per Youngstowną ir ant 6 vakare buvo Clevelande, O.

Kad toki atsitikimai yra negeistini ir kenkia kuopos veikimui, tai niekas neginčys. Bet pasakykit 56 kp. draugai, ką-gi gelbės toksai koliojimas, kurį jųs vadinat "papeikimais?..

Tik kelto aš atsisakiau nuo Mažeikos, manydamas, kad tik jis taip "mokytas", bet dabar 56 kp. taipgi prisipažįsta prie Mažeikos "papeikimo", atsakydama 3-čiai kuopai per "Kovą".

Aš, tai ne 3-čia kuopa, Mažeika ne 56 kp., ar ne? Bet pas 56 kp. išėjo atbulai...

Reikalauju, kad 56 kp. atšauktų savo papeikimą 3-čiai kp., arba sugrąžintų mano rašytą laišką Mažeikai. **J. Dovidaitis.**

LAIŠKAI REDAKCIJAI.

GERBIAMOJI REDAKCIJA!

Nuoširdžiai meldžiame dar truputį užleisti vietos savo laikraštyje.

Labai keista, kad jau ir "Keleivyje randa vietą panašųs "kritikai", kaip "V. Liet.", kurie socialistsu kritikuoja. Taip, antai "Kel." 30 nr. š. m. koks tai nei inicialais nepasirašęs "kritikas" rašo: "Kad mes prieš "Kel." protestavę tik tam, kad šis carą ir jo talkininkus augštinęs karės žiniose, ir pasigyręs, kad jis turįs kur-kas platesnę giminę, negu mes trįs, kurie "Kovoje" N 28 protestavome prieš "Keleivį". Sako, neprotestuosiąs prieš musų nelaimingos atminties protestantus (sakyčiau protestuotojus), argumentus, nes protestavimas esąs tautiečių nuvalkiotas įrankis, bet tik patarsiąs "Kovai", idant šį nebeduotų vietos protestams.

Jeigu "Kel." nebutų protestavęs prieš "Kovą", mums nebutų buvęs joks reikalas prieš "Kel." protestuoti. Be to, mes protestavome ne prieš augštinimą caro su talkininkais karės žiniose, kaip tat veidmainingai tas "kritikas" mums prikiša, bet prieš brukimą "Kovai" protesto, kaip tat teisingai suprato ir "Kovos" skaitytojai.

Anot jų, jeigu koks laikraštis neleidžia "Kovai", kokie jai tinka, raštų spausdinti, tai jųs "Kovos" skaitytojai šarap, ir tyliai susidėję rankas sėdėkite. O jei ne, tai tokiems su ironija butais ir nebutais prikaišiojimais kailį "išperti", ir kaipo priedą, del pagązdinimo pridėti pasigirimą, kad gali daug parašų po savo protestu surinkti. Bet kas taip mano, tas labai klysta, nes sąjungiečių priedermė yra ginti Sąjungą ir jos organą "Kovą" nuo visokių užpuolimų ir jie gins neatsižvelgiant į tai, ar tas patinka kam ar ne. Todėl geriau "Kel." redakcija padarytų, kad vietoje tokio "kritiko" pastabų, butų patalpinusi pamokinimą jam apie rašybos dalykus.

Balčiunienė.

Mes norėtume, kad draugai nesiginčytų del tokių mažmožių. Red.

Los Angeles, Cal. — Šalies Muzikantų Federacija apskaitliuoja, kad Amerikos gyventojai per metus išleidžia po $600,000,000 muzikai.

Naujausios Knygos 'Kovos, Sklade

Amerika Pirtyje (komedija)	15 c
Alkoholis ir Kudikiai	10 c
Amerikos Valstiečiai	10 c
Amerikos Cirkas	05 c
Apie Dievą, Velnią ir Pragarą	25 c
Amžinos Dainos	15 c
Amerikoniškos Vestuvės (kom.)	10 c
Ateities Surėdymas	15 c
Baltramiejaus Naktis	75 c
Byla Detroito fanatikų su soc.	25 c
Bomba (komedija)	25 c
Darbininkų Priespauda ir tt.	10 c
Darbas (romanas)	75 c
Dilgėlių Žiedai	15 c
Džian Bambos spyčiai	25 c
Dievo Žmogus	25 c
Delko Žmogui reikia valgyt	15 c
Darbininko Sveikata	10 c
Daktaras Kišeniuje	$1.oo
Darbininkų Kalendorius, 1915	20 c
Emelija Pleteraitė	10 c
Galutinas Klesų kovos tikslas	10 c
Graudųs Verksmai	10 c
Giedros Kalendorius	20 c
Gyvenimo Banga	15 c
Griuvėsiuose	15 c
Gyvas Grabe	10 c
Igaudo Kalendorius, 1912 m.	25 c
Instatymai susirinkimų vedimo	05 c
Iš Gyvenimo Dvasiškų tėvelių	25 c
Išvogimas iš Poviako kalėjimo	25 c
Kodėl aš netikiu į dievą	20 c
Kur Musų bočiai gyveno	25 c
Kaip Pastoti S. V. Piliečiu	15 c
Kudikių vergija L. Amerikoj	05 c
Keleivio Kalendorius, 1913 m.	25 c
Ko Mus mokina žvaigždės	10 c
Kontrabandnikai (tragedija)	20 c
Kirpikai	05 c
Kaip aš tapau milijonierium	10 c
Kunigai, Bedieviai ir Soc.-Dem.	10 c
Kaip seni žmonės pers. sau ž.	10 c
Kelionė per Peklą	10 c
Kaip žmogus ant ž. atsirado	20 c
Knypkis (komedija)	10 c
Kaip mus apvagia	15 c
Kovotojų Giesmės	15 c
Komunistų Manifestas	15 c
Lengvas budas išmoktangliškai	25 c
Lekiatai prie laikrodžio	25 c
Laiškai pasmerktųjų mirtin	20 c
Liaudies Dainos	15 c
Lietuvos Gaspadinė	25 c
Legališki Žmogžudžiai	10 c
Mikės Valdinių poteriai	05 c
Moteriškė ir Meilė	20 c
Mokinkimės rašyti	25 c
Monologai ir Deklamacijos	25 c
Materijališkas istorijos suprat.	25 c
Moteris ir Politika	15 c
Netikėtai (komedija)	10 c
Naujas Budas	10 c
Nuoko prik. žmonijos nuotikiai	10 c
Nihilistai (tragedija)	25 c
Otiec Konstantin	05 c
Paslaptis (monologai)	15 c
Prasikaltimai ir Prasikaltėliai	10 c
Politiškas minių streikas	08 c
Penktas Prisakymas (drama)	10 c
Per skylę ir P. Švenčiausia	10 c
Popas ir Velnias	10 c
Paparčio Žiedas	15 c
Paskutinė Banga (drama)	10 c
Pričkus Engels	25 c
Politiška Ekonomija	25 c
Raistas (įdomi knyga)	$1.oo
Revoliucijos Atbalsiai	15 c
Rosijos caras (monologas)	10 c
Socijalizmas ir Religija	10 c
Socijalizmas kuomi yra ir tt.	15 c
Šeimynos Istorija	10 c
Šeimyniškas Liet. Gyvenimas	35 c
Socijalizmas A B C	10 c
Steponaičio Raštai	$1.oo
Socijalistiški Ženkleliai	05 c
Soc. Ženkleliai (užšriubuojami)	25 c
Sveikata ir kvėpavimo lavinimas	25 c
Socijalizmas ir darb. klausimas	10 c
Sielos Balsai	75 c
Svajus (poema)	40 c
Socijalizmas	10 c
Soc-dem. Moklo pamatai	20 c
Teatras	25 c
Tarpt. Kalba Esperanto	$1.oo
Teisingos Paslaptįs	25 c
Teisybė	10 c
Tabakas	25 c
Trimitas (dainos su natoms)	75 c
Trimitas (apdarytas)	$1.oo
Vergo Sapnai	05 c
Vienas Respublikos karalius	10 c
Viennos Revoliucija	12 c
Vyskupas Miriel	08 c
Valstybė ir Socializmas	10 c
Žmonių Skerdykla	15 c
Žmogaus išsivystymas	35 c
Ženyba ir Ž. Gyv. siekis	10 c
Žemė ir Žmogus	25 c
Žmogus	15 c
Žemės Išpažintis	15 c
Žodynas Angliškos kalbos	50 c
Laiškai gromatoms 100 už	$1.oo
Atvirutės, 100 už	$1.oo
Karės Paveikslas	10 c
Soc. ir proletaras(paveikslas)	05 c
Rev. Gimimo momentas (pav.)	10 c
Sąjungos išleistos knygos:	
1. Politiškas minių streikas	08 c
2. Kudikių vergija laisvoj Am.	05 c
3. Kovotojų Giesmės	15 c
4. Pričkus Engels	15 c
5. Moteris ir Politika	15 c
6. Kunigai, bedieviai ir soc-d.	10 c
7. Darb. priespauda irjos prież.	10 c
8. Valstybė ir Socializmas	10 c
9. Ateities Surėdymas	15 c
10. Trimitas (dainos)	75 c
„ „ (apdarytas)	$1.oo
11. Darbininko Sveikata	10 c
12. Sos-dem. Mokslo pamatai	20 c
13. Prasikaltimai ir Prasikalt.	10 c
14. Penktas Prisakymas	10 c
15. Otiec Konstantin	05 c
17. Komunistų Manifestas	15 c
18. Knypkis (komedija)	10 c
19. Kaip Mus Apvagia	15 c

"KOVA"

229 No. 6th St., Philadelphia, Pa.

Ar randasi kur tokia Spaustuvė, kaip „KOVOS"?

Spausdiname, netik:

Laikraščius, Knygas, Konstitucijas, Plakatus ir kit. ką.

Bet ir darome draugijoms:

Vėliavas, Kukardas, Ženklelius, Antspaudas ir tt.

Reikalui esant, kreipkitės:

„KOVA"

229 N. 6-th St., Philadelphia, Pa.

KOVOTOJU GIESMES

Antra laida. Knygelėj telpa daugybė gražių eilių ir deklamacijų. Kiekvienas vaikinas ar mergina privalo tą knygelę turėti. Kaina tik 15 c.

Reikalaukite tuojau.

"KOVA"

229 North 6-th Street, Philadelphia, Pa.

Puikus Paveikslai

"Karės lauko paveikslai". Trečia pagerinta laida. Kaina .... 10c.

"Proletarijatas ir Socializmas". Naujai išleisti paveikslėliai. Kaina .... 5c.

"Revoliucijos gimimo momentas". Numažinta kaina nuo 25c. iki .... 10c.

Įdėkite į laišką kvoterį, užlipinkite už 4c. stampą ir prisiųskite, o gausite 3 puikius paveikslus. Adrisas:

"KOVA"

229 N. 6th Street., Philadelphia, Pa.

JUS GALETE IŠAUGITI PLAUKUS

Prieš gydymą.

Pasekmingas, mokslišKas gydymas dykai del vyru ir moteriu.

Ar slinka jums plaukai?

Ar pražilę jusu plaukai nuo metu? Ar užkresti kokias nors ne sveikumais ir limpanti jie?

Ar randas plaiskotes, niežas odos galvos?

Ar plinki, bei pradedi plikti?

Ar kenkia kas iš aukščiau pasakytu ligu, tai stenkites apsaugoti jos. Užsakykete iluostrota knygute jusu prigemtą kalba:

"TEISYBE APIE PLAUKUS,"

Parašita europos garsingo specialisto, kurioje randas ivairios žinios:

Gražybe plauku,—sudejimas plauko ir odos galvos. Priežastis slinkimo plauku ir žilumas —Kaip užlaikyti sveikatą ir išauginti plaukus.—Ir kaip tai i penkius savitis tureti gražius plaukus.-Žili plaukai.—Barzda.—ir dekavones nuo užganedintu kliętu.

Ketvirtoje ite.

GYDYMAS DYKAI.

Šeštoje savaite.

Mes galeme tikrenti kiekvie[illegible] gyduoles CALV[illegible] sulaiko slinkimą plauku prašalina plaiskotes ir augina gražius plaukus Už 10 centu arba krasos markems prisiustus sykiu su Jusu antrašu. Mes išsiučeme kiekvienam dolerine dežute Calvacura—os N. 1 ir knygute "Teisybe Apie Plaukus." Išpiaukete žemiau atspaustą kupona ir siuskete šianden.

UNION LABORATORY, Box 542, Union, N. Y.

UNION LABORATORY, Box 542, Union, N. Y.

Siučiu 1 dedamas 10 centu del apmokejimo kaštu persiutimo, meldžiu išsiusti man tojaus jusu dolerine dežute Calvacura N. 1 ir knygute "Teisybe Apie Plaukus." (Pasiuskete sykiu kupona su jusu antrašu.)

Automatiska Yla

Visiems naudinga Yla už $1.00, kuri siuva kaip mašina. Galima siuti viską, kas tik papuola į rankas: plėškes, čeverykus, čeverykams guminius padus, maišus iš storiausių audimų, karpetus, arkliams gunes ir t. t.

Pinigus reikia prisiųsti registroutame laiške arba Money Orderiu.

M. M. DOVIDAITIS,
501 So. Heald & B Sts.
Wilmington, Del.

Advokatas ir Notarius

K. Kraucziunas

403 Lyon Building
SEATTLE, WASH.

Veda provas asabiškai visuose suduose. Pribuna į kitas valstijas ant pakvietimo, taip gi duoda patarimus per laiškus.

DR. RICHTERIO Pain-Expeller nuo reumatizmo skausmų, skaudėjimo ir sustingimo sąnariuose ir raumenyse.

Tikrasis parsiduoda pakelyje sičia nupieštame. Atnešk visus pakelius, kurie nebus užpečetyti su Anchor Trade Marke. 25 ir 50 centų aptiekose ir tiesiog nuo F. Ad. Richterio ir Co., 74-80 Washington St., New York, N. Y.

KOVOS

ADMINISTRACIJOJ

galima tuojaus užsiprenumeruoti šius žemiau surašytus lietuvių laikraščius. Juk beveik visi sąjungiečiai, apart "Kovos„ skaito da ir kitus laikraščius, todėl užsisakykit juos per "Kovos" Administraciją, tuomet Sąjungai bus pelnas, o jųs gausite tą, ko norite. Verta užsisakyti šiuos laikraščius:

"RANKPELNIS". Savaitinis. Kaina metams $2.00. Išeina Škotijoj.

"LAISVĖ". Eina dusyk į savaitę. Kaina metams $2.00. Išeina Brooklyn, N. Y.

"KELEIVIS". Savaitinis. Kaina metams $1.50. Išeina S. Boston, Mass.

"NAUJIENOS". Savaitinis. Kaina metams $1.50. Išeina Chicago, ILL.

"NAUJIENOS". Dienraštis. Kaina metams $5.00. Išeina Chicago, Ill.

"DILGĖLĖS". Dvisavaitinis. Kaina metams $1.00. Išeina Pittsburgh, Pa.

"ŠAKĖ". Mėnesinis. Kaina metams $1.00. Išeina Worcester, Mass.

Taigi ar sau ar savo draugams užrašant minėtus laikraščius, užsakymus visuomet siųskite adresu:

"KOVA"
229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

"KOVOS" AGENTAI:

Pas kuriuos galima užsirašyti "Kovą' ir kitus spaudos dalykus.

J. A. TURAN,
114 N. Main St., Brockton, Mass.

FILIP SURVILLO,
[illegible] Ave. D., Rochester, N. Y.

L. JONEIKIS,
895 W. Coal St., Shenandoah, Pa.

J. W. KASPERAVIČIUS,
190 Popular St., Wilkes Barre, Pa.

LEVINSKAS,
P. O. Box 255, Girardville, Pa.

K. ABYSHELL,
107 Cardoni Ave., Detroit, Mich.

F. PETRULIS,
P. O. Box 16, Lewiston, Me.

J. STANKEVIČIUS,
563 East St., New Haven, Conn.

J. DEMENTIS,
329 Leonard St. N. W., Grand Rapids, Mich.

K. BEKIOŠIUS,
55 Limerick St., Gardner, Mass.

LIETUVOS ŠELPIMO FONDO KOMITETAS.

K. Gugis, 1840 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Vice-Presidentas 2) S. Monkus, Cor. 12th & Vine St., Philadelphia, Pa.

Sus. Sekretorius 1) M. M. Rice-Herman, 140 E. 19th St., New York, N. Y.

Sus. Sekr. 2) J. Neviackas, 163 Roebling St., Brooklyn, N. Y.

Fin. Sekr. T. L. Dunduliis, Box 511, Westville, Ill.

Fin. Sekr. 2) J. Stasiulevičius, 229 N. 6th St., Philadelphia, Pa.

Iždininkas K. Šidlauskas, 226 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Kasos Globėjai: M. Česna, 56 Market St., Brighton, Mass.; J. Gegužis, 28 W. Broadway, So. Boston Mass.; J. J. Gerdauskas, 73 Welles St., New Britain, Conn.; J. J. Jukelis, 510 East 139 St., New York, N. Y.

Visus pinigus reikia išpirkti vardu **LITHUANIAN NATIONAL RELIEF FUND** ir pasiųsti Finansų Raštininkui T. L. Dunduliui, Box 511, Westville, Ill., kuris yra po $1,000.00 kaucija, o jis įrašęs į knygas pasiųs iždininkui.

"Rankpelnis"

Savaitinis laikraštis. Leidžiamas Lietuvių Socialistų Sąj. Did. Britanijoj.

Geistina, kad amerikiečiai susipažintų su tos pačios idėjos draugais, gyvenančiais Škotijoj per "Rankpelnį".

Kaina metams $2.00.

Adresuokite:

"RANKPELNIS."
76 Main St., Bellshill, Scotland.

"Socialdemokratas"

teorijos mėnesraštis, leidžiamas LSDP. Užsienio Biuro, turi pasistatęs sau tikslą darbininkų klesos žvilgsniu nušviesti įvairius politikos ir visuomenės gyvenimo klausimus ir skleisti tarp lietuvių darbininkų socialdemokratijos mokslą.

Jis turėtų rasti pritarėjų ir platintojų visose Amerikos LSS. kuopose ir kitose socialistų įstaigose.

Kaina: metams 50c; pusei metų 25c; vienas numeris 5c.

Galima prenumeruoti nuo N 1.

Adresas:

"Socialdemokratas",
76 Main St., Bellshill,
Scotland.

Nuo $3 iki $5
KASDIEN ATLIEKAMAME LAIKE
Gali uždirbti kiekvienas gabus žmogus. Rašykite pas:
UNIVERSAL COMPANY
P. O. Box 43, SCRANTON, PA.

Keistone Phone Main 14—28
Bell PhoneLombard 2506

Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Laiškas iš Lietuvos

Kriegsgefangen Lager,
Butow Pommeran, Deutchland.
June 28, 1915.

Mylimas mano Broli!

Jusų laišką iš 4-tos dienos juniaus aplaikiau. Labai džiaugiuosi, kad jųs mano laišką gavote, ko nesitikėjau neturėdamas jusų tikro antrašo.

Aš gyvas ir sveikas, ko ir jums iš sielos linkiu. Jusų man pasiųstų pinigų dar negavau, bet tikiuosiu gauti. Gaila, kad neprisiuntėt nuo tų pinigų kvitelės per kokią banką pasiuntėt pinigus. Kai-kada reikia paduoti valdžiai pranešimą ir kvitelę, bet manau, kad ir be to netrukus gausiu.

Daugiau prašyti iš jusų pinigų nemanau; pripratau be pinigų gyventi, nuo keturiu mėnesių (nuo 19 d. kovo — nuo savo vardadienio) budamas nelaisvėje. Jeigu Amerikoje butų geri laikai, tai galima butų ir pinigų prašyti, bet dabar ir Amerikoje šlekti laikai, tai aš kaipnors pragyvensiu. Tikiuosi, kad neužilgo išvažiuosime dirbtų, o už darbą mums mokama kiek. Jeigu prisieis blogai, tai paprašysiu.

Jusų brolį Vincą, rusai išsiuntė tolyn, nes toj vietoj aplink buvo rusų pozicijos, o nuo pozicijų per 5 verstus visus žmones išvarė, kad nepraneštų vokiečiams, kokios rusų spėkos. Išvarė visus aplink sykiu su gyvuliais ir manta. Kas suspėjo ką paimt — tai gerai, o ant palikto turto rusiški saldotai likosi gaspadoriais. Gaspatoriauja savotiškai. Kur pasisuka — ten žmonės ubagais palieka. Daugelį ramių žmonių rusai areštuoja, daugelį išsiuntė Kauno tivrtovėn, iš ten gilumon Rusijos. Aš kaipo buvęs Rusijos gyventojas pažįstu rusus, kaip jie išpustijo kaimus Vitkiškius, Kempinę, Bartnikus, Danbovą Budą ir kitus. Rusai daug ten paėmė ramių žmonių nelaisvėn, ir pavedė karės lauko teismui valstybinių miškų sargą Bagdanavičių už tai, kad pas jį rado tris rusiškus dviračius (velosipedus). Mat jam, kaipo šaltkalviui patįs rusai davė pataisyti, o paskui jį apskundė, kad jisai paslėpęs vokiečių velosipedistus. Žinoma, nors tų ir pas jį nerado, bet už suėmimą "vokiečiams tarnaujančio" skundikai gauna "georgievską kryžių", o nekaltą žmogų sušaudo. Marijona Markevičiutė su broliu likosi išsiųsta į Vilnių už tai, kad su kvailiu saldotu nenorėjo turėt reikalo ir kalbėti. Kitą žmogų saldotai paėmė delto, kad už tabako pakelį reikalavo pinigų. Ji pristatė rotos komandieriui, apskųsdami kaipo šnipą. Prirodymui jo kaltybės jie padavė aprukusią seną liktarną, papasakoję, kad su ta liktarna žmogelis davinėjęs signalus vokiečiams, kur randasi rusai. (Reikia pasakyti, kad vokiečiai nuo tos vietos buvo atitolinti per 20 varstų ir jokio žiburio iš taip toli matyt negalėjo). Nežiurint to nekaltą žmogų areštavo ir padavė tardytojui, o paskui karės lauko teismui. Suprantama, kareiviai gavo po "Georgį". Kazlavoj Rudoj viens piktas kaimynas pranešė rusams, jog jo kaimynas Augustas Lange pristato vokiečiams į Pilviškius mėsą. Langį suėmė ir išlaikė 6 mėnesius Kauno tvirtovėje, o paskui išvarė Sibyran.

Daugelis žmonių patyrę, kad vokiečių kariuomenė artinasi, bėgdavo, nes laikraščiuose prisiskaitydavo baisenybių apie vokiečių "žiaurumus". Bet kada įsitikino, kad vokiečiai taip blogai su žmonėmis neapsieina, pradėjo grįžt atgal namo išbėgusieji, o likusieji nebėgo. Rusai tuos nelaimingus žmones už tai areštavo kaipo vokiečių šalininkus bei šnipus ir sukimšo kalėjiman.

Neskaudėtų taip širdį, jeigu vokiečiai kareiviai plėšia ar nelaisvėn ima, nes rusai Prusų Lietuvoje pridarė baisiausių sunaikinimų. Vokiečiai ima, kas jiems butinai reikalinga, bet neatima duonos, nei bulvių, nei patalinės, delto žmonės dar gali gyventi ir jiems (vokiečiams) perėjus. Gi Prusai, kur rusų kariuomenė perėjo, jeigu pati jų valdžia jiems nepagelbės, jokiu budu gyvent negalėsią.

Mane paėmė nelaisvėn kaipo rusų kareivį, persirėdžiusį oficierio rubais. Vėliaus dažinojo, kad esu vietos gyventojas, bet kad nebuvo kam už mane "pasirenčyti", o jau nuosprendis buvo parašytas, tai mane ir išsiuntė Vokietijon.

Meldžiu rašykite man apie rusus, viską, ką tik iš laikraščių žinote, viską prileidžia. Mes taipgi kasdien gauname lenkiškus laikraščius iš Poznaniaus. Belaisviams vokiečiai leidžia rusiškai-vokišką laikraštį "Russkije Izviestije".

Šį mano laišką meldžiu pasiųsti laikraštin "Kovon". Jie ten iš rusiškos kalbos išvers lietuviškon ir patalpins, ką ras naudingo.

Su pagarba, J. R.

Laiškas rašytas pusbroliui J. Andriušiui į Pittstoną. Nelaisvėn J. R. pakliuvęs esant jam rusų abaze su "stuika", kada tai ir teko jam matyti rusų kareivių darbus Prusų Lietuvoje.

Iš Philadelphijos.

LSS. 1 KP. NARIAMS.

1 kp. susirinkimas įvyks pėtnyčios vakare, 13 d. rugpjučio (Aug.) po nr. 322 N 9th St., ant antrų lubų.

Visi draugai ir draugės, butinai pribukite, nes yra daug svarbių reikalų. Apart to, — nominavimas LSS. viršininkų 1916 metams. Kiekvienas atsiveskite po kokią 15 naujų narių prie kuopos prisirašyti. Susirinkimas prasidės 8 val. vakare. —Kviečia Komitetas.

LAISVĖS KLUBO PIKNIKAS IR IDIOTAI.

Kiek praeitis parodė, tai Laisvės Klubo piknikai atsibudavo gražiausia: nebudavo nei muštynių, kaip kituose piknikuose, ir nieko kito blogo. Policija taip jau buvo užsitikėjusi klubu, kad neatsiųsdavo policmanų, kaip į kitus piknikus po kelias dešimtis.

Matomai, kam-nors rupėjo suteršti ir šį pikniką, ir tą jie padarė. Apie 9 val. vakare atsirado keli idiotai ir pradėjo kabinėtis prie žmonių ir padarė kelias muštynes. Nors, žinoma, atsakė jų kailis, bet savo tikslą atsiekė, suteršdami muštynių dėme ir Laisvės Klubo pikniką.

Čia galima kaltinti tvarkos dabotojus, kurių, reikalui prisiėjus, kad išvengti peštynių, — negalima buvo surasti nei vieno.

Kaip visiems laisvesniems žmonėms, taip ir klubui, reikia žinoti, kad kasdien ir kasdien didinasi juodoji armija, kuri visokiais budais stengiasi užpuldinėti laisvesnius žmones ir teršti jų vardą.

Mums tai gana aišku iš provokacijos ant Brooklyno "laisviečių", iš sumušimo drg. Perkuno ir šio atsitikimo.

Rengdami viešus pasilinksminimus, sueigas ar ką kitą, statykime kuoskaitlingiausią sargybą, kad apsaugoti žmones nuo idiotų gaujos. Reporteris.

LENKŲ APVAIKŠČIOJIMAS

Philadelphijos Lenkų Tautinės Apsaugos Komitetas (Komitet Obrony Narodowej) surengė iškilmingą apvaikščiojimą sukaktuvių įėjimo Lenkų legionų į Lenkų žemę ir apvaikščiojimą 50-tinių sukaktuvių nužudymo per maskolių valdžią Lenkijos-Lietuvos diktatoriaus Romano Trauguto už Lenkų sukilimą 1863 metais. Apvaikščiojimo programa, kaip paduoda rengėjai, gana plati. Bus dainos duetų, solistų ir chorų, taipgi prakalbos apie tai, kaip reikia žiurėti į dabartinę karės situaciją ir ko laukti ateityje. Komitetas sako, kad tie, kurie šiandien mušasi, gali susitaikyti ir gali vėl muštis. "Nebukime Kainais savo kraštui. Visuose veikimo laukuose reikalinga buti prisirengusiems prie gelbėjimo Tėvynės". Delto šaukiama tautininkus ir socialistus, laisvamanius ir klerikalus vienan darban. Dalyvauti apvaikščiojime kviečiami ukrainiečiai, lietuviai ir slavokai.

Apvaikščiojimas atsibus pėtnyčios vakare, 13 d. rugpjučio, po no. 4400 North 5th St., Central Parke, prasidedant 8 valandą vakare.

CAMDENO STRAIKAS LAIMĖTAS.

Camdeno laivų dirbtuvės darbininkai, po trumpos kovos už buvį — pilnai laimėjo straiką.

LAMPA—MIRTIES PRIEŽASTIS.

86 metų senis Patrick Carrol, East Oxford gatv., eidamas gultų, apvertė degančią kerosino lampą. Miegamasis kambarys pritvino dumų, ir senis užtroško.

NUSIŠOVĖ EX-BANKIERIUS

Revolverio šuviu nusišovė tulas Chas. Schreiner, vokietys, 66 metų amžiaus. Pirmiau jis buvo bankierium ant Frankford Ave. netoli Clearfield gatvės. Senis buvo nusiminęs delei savo dukters ligos.

BEPROČIO ŽYGIS BAŽNYČIOJE.

Tulas Frank Ramangano, kuris pabėgo iš nepilnapročių prieglaudos, padarė daug trukšmo episkopalų šv. Jono bažnyčioj, 11 ir Christian gatv. Jis įbėgo ton bažnyčion, uždegiojo ant altorių žvakes ir, paėmęs didžiausį liktorių, ėmė daužyti altorius, paveikslus ir tt. Pribuvusi policija turėjo daug darbo, pakol suvaldė beprotį.

ANGLIJOS AGENTAI RENKA GINKLŲ DARBININKUS

Philadelphijoj pasirodė Anglijos valdžios agentai, kurie renka amunicijos ir ginklų darbininkus. Siulo labai geras algas, kurie važiuotų Anglijon ginklų dirbti.

TIGRIS NORI NUSIŽUDYTI.

Philadelphia, Pa. — Zoologiniame darže viena tigrė vardu Juliet nori sau galą pasidaryti. Ėda sau uodegą. Jau nuėdė 7 colius. Sargai daboja dieną ir naktį ir nedaleidžia daugiau uodegos krimsti.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

LSS. 95 kuopos sekretoriui.— Soc. Partijos konstitucijon likosi priimtas sekantis įstatymas: "narys, kuris laike rinkimų atiduotų balsą už ne-socialistų partijos kandidatą, turi but iš partijos prašalintas". Tas pat įstatymas turi but ir pas mus Sąjungoje pildomas.

DARBO LAUKAS.

AUKOS "KOVAI".

Gerbiama "Kovos" Administracija!

Ant Sąjungos atsišaukimo į L. S. S. kuopas, kad remtų finansiškai, laiškas likosi priimtas, ir iš kuopos iždo nutarėm paaukauti $1.00, nes kuopa labai silpnai finansiškai stovi. Nariai suaukavo $1.40. Viso pasidaro $2.40. Prisiunčiam drauge su mėnesinėm mokestim. Aukavo šie draugai: J. Vaitkienė 10c; J. Ješkis 50c; S. Tilvikas, A. Rukevičius po 25c; J, Vaitkus, J. Gendvilis, Wm. Pilypas po 10c.

LSS. 235 kp. sekretorius,
S. Tilvikas.

60 kp. draugai paaukavo del preso: Rokas Parnickas, Geo. Likas, Nap. Januška, St. Kazlauskas, Kar. Mayron po $1.00; Ant. Kupstys, Pov. Baronas, Pet. Ketvirtis po 50c; F. N. Ramanauskas $1.00; Top. Sarapas, Juoz. Bekampis, Al. Mizara po 25c; Smulkių surinkta 40c. Viso auku surinkta $8.65
60 kp. iždininkas Rok. Parnickas.

Gerb. "Kovos" Administracija!

Matydami pradėtus LSS. taip prakilnius darbus, o dideles išlaidas, kur butinai reikalinga parama, todėl čia prisiunčiame 7 dol., kuriuos paaukavo preso fandon šie draugai: Ant. Butkus, Ad. Tirva po 2 dol.; J. Kiškis, V. Tirva, Ant. Tirva po 1 dol. Viso $7.00
Draugiškai Ad. Tirva.

Gerb. "Kovos" Adm.:—

Šiuomi siunčiu čekį ant $7.85, aukas Sąjungos preso fondui ir knygos "Moteris ir Socializmas" išleidimui. 5 dol. iš tų pinigų yra aukauti iš kuopos iždo, o $2.85 suaukavo šie draugai: Iz. Vėžis $1.00; A. Brazdžionis, J. Lėpa, S. Jakševičius ir St. Jasilionis po 25c; B. Kaminskas 20c; P. Mikalajunas, O. F. Šimoliuniutė, J. Vaicekauskas, K. Deps, O. J. Šimoliuniutė ir T. Breckenridge po 10c. Be vardo 5c. Viso $7.85
Draugiškai, LSS. 33 kp. sekret.
Stasys Jasilionis.

Gerbiamoji Administracija:—

Apart narių mokesčių čion prisiunčiu aukų "Kovos" fondui. Aukavo štai kas: 42 kuopa iš savo iždo paaukavo $5.00; F. Malkaitis $1.00; F. Bačkys 50c; V. J. Stankus, M. Urba, J. Stankiutė, Z. Tarvidaitė, F. Laurinaitis, M. Šulskis, L. Bačkys po 25c; P. Treinaitis 15c; J. Katinis, Ona Bačinskaitė, A. Meškauskas po 10c; J. Mickevičius 5c. Viso $8.75
P. Treinaitis.

Nors kuopa maža ir silpnai laikosi, bet vienok iš savo iždo paskyrė aukų presui $1.65, kaipo pavyzdį padarydama ir kitoms tvirtesnėms kuopoms. Tad draugai prie darbo.
58 kp. sekret. K. Paukštis.

LSS. 183 kp. draugai aukavo: M. Daraskevičius, K. Seredžius po 50c; Ed. Blaškevičius, J. Bitinas, M. Seredžius, J. Daujotas po 25c; J. Vaisiunas 10c. Viso $2.10, ir iš kp. iždo paaukauta $2.00; viso bus $4.10.
M. Seredžius.

151 kp. aukavo presui $3.60
161 kp. aukavo presui 3.00
Geistina, kad ir kitos kuopos remtų "Kovą" dabartiniu laiku.
Draugiškai, J. Atkočaitis.

Kuopų Susirinkimai

LSS. 187 KP. DRAUGŲ ATYDAI. Harrisburg, Ill.

Mėnesinis susirinkimas bus 15 d. rugpj. š. m. Prasidės 2 val. po pietų svetainėje S. Litvino, Dorrisville, Ill. Teiksitės draugai susirinkti visi; yra daug svarbių reikalų apkalbėjimui, ypač dabar prisidėjus prie S. Party. — Sekr. A. Lietuvninkas.

LSS. 37 KP. DRAUGAMS.

Mėnesinis susirinkimas atsibus 14 d. rugpjučio 8 valandą vakare D. Šemaičio svetainėje 1750 S. Union Ave. Malonųs draugai ir draugės:— Malonėkite atsilankyti visi ant šio susirinkimo paskirtam laike, nes yra labai daug svarbių reikalų. — Sek. J. Jurgaitis.

BINGHAMTON, N. Y.

LSS. 33 kp. susirinkimas atsibus Augusto 15 d. nuo 6 val. vakare, F. Huttos svetainėje. Visi nariai pribukite į laiką ir atsiveskite savo draugus bei pažįstamus, nes užbaigus kuopos tarimus bus laikoma prakalba apie revoliuciją, o po prakalbai bus diskusuojama ant temos: "Ar socialistai turi remti revoliuciją?" Bus žingeidu paklausyti draugų nuomonių, o taipgi ir savo nuomonę kožnas galės išreikšti. Taigi nepamirškite! — Stasys Jasilionis, sekretorius.

DIDELE DOVANA

Nebo pakello priešakys vertas ½c pinigais
Visas Kuponas vertas ½c pinigais

Visas Kuponas ir pakello priešakis turi lą pačią vertę. Gali buti išmainomi į pinigus arba į vertas dovanas.
(Ši dovana bus duodama iki Dec. 31, 1615)

Jubilejinis "Kovos" Numeris.

Dešimts metų musu darbo vaisius greitai pasirodys.

Jubilejinis „KOVOS" num. bus 16 puslapių. Jame tilps daug gerų straipsnių geriausių raštininkų, tilps trumpa istorija iš Sąjungos gyvenimo ir daug įvairių dalykų lytinčių visuomeniškus reikalus.

Kaina to numerio bus 5c.

Duokite orderius greitai, kad žinotume kiek spausdint. Geistina, kad ir pinigai ateitų drauge su užsakymu, nes išleidimas tokio num. reikalauja daug pinigų ir darbo.

DAR NEVISKAS:

P. Komitetas nutarė padaryti manifestą. Kas užsirašys ant metų „Kovą" ir prisiųs $2.00, tas gaus knygų vertės $1.00. Pasirinkite iš šio surašo:

Politiškas Minių Streikas ..	08 c	Trimitas (neapdarytas) ..	75 c
Kudikių Vergija Amerikoj	05 c	Darbininko Sveikata	10 c
Kovotojų Giesmės	15 c	Soc.-demokr. Mokslo Pam.	20 c
Pričkus Engels	15 c	Prasikaltimai ir Prasik. ..	10 c
Moteris ir Politika	15 c	Penktas Prisakymas	10 c
Kunigai, bedieviai ir Soc-d.	10 c	Otiec Konstantin	05 c
Darbininkų Priespauda irtt.	10 c	Komunistų Manifestas ..	15 c
Valstybė ir Socializmas ..	10 c	Knypkis (komedija)	10 c
Ateities Surėdymas	15 c	Kaip Mus Apvagia?	15 c
Trimitas (apdarytas) ..	$1.00	Svajus	40 c

„KOVA",
229 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.

P. S. Dėlei susinišimų su draugais ir kitų dalykų reikalingų prie Jubiliejinio "Kovos" num., negalėjome pranešti, kuris bus jubilejinis num. Tą pranešime vėliaus.

Knygos prenumeratoriams bus duodamos tik per trumpą laiką. Pasiskubinkite išnaudoti progą.

Seni prenumeratoriai gaus tik už 50c vertės knygų.

Keyston Telephone Main 66-11.

Dr. Samuel Gordon's
Dispensary's
S. W. Cor. 4th & McKeen Streets, Philadelphia, Pa.

Patarimas ir vaistai 50c. Atsilankymas pas ligonį $1.00. Pasekmingai gydau ligonius jau 10-ti metai.

Ofiso valandos: Nuo 8 iki 10 ryto,
Nuo 7 iki 9 vakaro.

V

STEBĖTAS ISRADIMAS ATRASTAS.

DEGTINĖ PADARYTA NAUJU BUDU IR NAUJAI PABUDAVOTU APARATU.

Po daugelio metų kovos mums pasisekė atrasti naują budą padaryti Degtinės ir BRANDĖS, kuri viršija visas kitas kada-nors pirmiau darytas savo skoniu, gerumu ir sveikumu. Tai yra stebuklas. Jųs nenorėsite jokios kitos, jeigu sykį pamėginsite šitos. Paragauk, pirm negu pirksi. Išmėgink jąją.

JACOB CARTUN
401-3-5 SOUTH ST., PHILADA.

.Rosenbaum,
SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai
Agentūra geležinkelių tikietų.
Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.
605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Draugijos ir Unijos!

Imkite „Kovą" už Organą, kuri tarnaus jums visados.